

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Erfarenheter från arbetet med män utsatta för partnervåld

En kvalitativ studie med volontärer inom mansjouren

Hanna Andersson och Beatriz Burgos

Hanna Andersson och Beatriz Burgos
Handledare: Helén Olsson
Examinator: Glenn Svedin
Kriminologi (C), Examensarbete 15 hp
Avdelningen för samhällsvetenskap
Mittuniversitetet

Erfarenheter från arbetet med män utsatta för partnervåld

En kvalitativ studie med volontärer inom mansjouren

Hanna Andersson och Beatriz Burgos*

Sammanfattning

Partnervåld är ett omfattande samhällsproblem som utövas i större delen av världen och kan bestå av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld. Problemet är vida diskuterat gällande kvinnors utsatthet för partnervåld, dock är inte mäns utsatthet lika uppmärksammat. Tidigare forskning visar även att det råder ett stort mörkertal kring detta. I Sverige finns det relativt få kvalitativa studier gällande mäns utsatthet för partnervåld, därmed ansågs en kvalitativ design vara en lämplig metod att använda i denna uppsats. Syftet med uppsatsen var att redogöra för hur ett urval volontärer inom olika mansjourer upplevde att mäns utsatthet för partnervåld har påverkat männens psykiska hälsa och sociala livssituation. Deltagarna bestod av åtta volontärer som var verksamma inom olika mansjourer i mellersta Sverige. Volontärernas upplevelser insamlades genom telefonintervjuer som låg till grund för analysen. I uppsatsen genomfördes en induktiv innehållsanalys som utmynnade i följande tre huvudteman: våldsutsatthet och psykisk påverkan, konsekvenser i den sociala livssituationen, och ambivalens gentemot myndigheter. Dessa huvudteman bestod av ett antal underteman som deltagarna på olika sätt ansåg påverka utsatta mäns psykiska hälsa. Hobfolls COR-teori stöder resultatet i föreliggande uppsats då likartade orsaker till psykologisk stress benämns i teorin. Att ha kännedom om den problematik som finns i dagens samhälle gällande mäns utsatthet för partnervåld, möjliggör ytterligare utveckling av stödinsatser för att erbjuda männen den hjälp de är i behov av. Slutligen kan en strävan om att förbättra attityder kring denna problematik leda till att fler våldsutsatta män söker hjälp.

Nyckelord: COR-teori, mansjourer, partnervåld, upplevelser, våldsutsatta män.

* Hanna Andersson och Beatriz Burgos har gemensamt ansvarat för hela uppsatsen.

Tack till

Vi vill rikta ett stort tack till intervjudeltagarna som medverkade och som gjorde att denna uppsats var möjlig att genomföra. Genom att dela med Er av Era erfarenheter och upplevelser har Ni inte enbart bidragit till uppsatsens resultat utan även givit oss inblick i ett viktigt ämne som bör riktas mer uppmärksamhet. Vi vill även tacka vår handledare Helén Olsson som med ett stort engagemang givit oss goda råd och konstruktiv kritik under hela arbetets gång. Slutligen vill vi även tacka vänner och familj som har hjälpt oss under skrivandet av vår uppsats.

Innehållsförteckning

Bakgrund	6
Partnervåld	6
Icke-fysiska våldsformer	6
Psykiskt våld	6
Prevalens av mäns utsatthet för partnervåld i världen	7
Män utsatta för partnervåld i Sverige	8
Mörkertal och anmälningsbenägenhet	10
Stigmatisering.....	10
Konsekvenser av partnervåld	11
Teori	12
Mansjouren	14
Problemformulering	14
Syfte	15
Frågeställning.....	15
Metod.....	15
Design	16
Urval	16
Intervju och intervjuguide.....	17
Dataanalys.....	19
Giltighet, tillförlitlighet och överförbarhet	21
Etiska överväganden	21
Metodologiska överväganden	22
Resultat	24
Tema; Våldsutsatthet och psykisk påverkan.....	24
Undertema; Upplevelser av ett känsllokaos	24

Undertema; Upplevelser av maktlöshet.	25
Undertema; Omgiven av stigma.....	25
Tema; Konsekvenser i den sociala livssituationen	26
Undertema; Begränsad arbetsförmåga.	26
Undertema; Begränsat socialt liv.	27
Undertema; Begränsad tillit.	28
Tema; Ambivalens gentemot myndigheter.....	29
Undertema; En vilja att söka hjälp.	29
Undertema; En misstro till myndigheter.	30
Diskussion	31
Våldsutsatthet och psykisk påverkan	31
Konsekvenser i den sociala livssituationen	34
Ambivalens gentemot myndigheter	35
Styrkor och begränsningar	37
Framtida forskning.....	39
Slutsats	39
Referenser.....	41
Bilaga. 1.....	45
Följebrev	45
Bilaga. 2.....	46
Intervjuguide.....	46
Bilaga. 3.....	48
Innehållsanalys.....	48

Bakgrund

Partnervåld

Partnervåld är ett omfattande samhällsproblem som förekommer i större delar av världen oberoende av kön, ålder, etnicitet eller sexuell läggning, och definieras av Kropp, Hart och Belfrage (2008, s. 2) som ”varje form av fysisk skada, eller försök till eller hot om sådan skada, som tillfogats av en man eller kvinna med vilken offret har eller har haft en intim, sexuell, relation”. Våld definieras här som varje handling riktad mot en annan individ och som genom denna handling skrämmer, skadar, kränker, orsakar smärta eller förmår individen att göra något eller avstå från att göra något mot sin vilja (Isdal, 2001). Idag associeras våld vanligtvis med fysiska handlingar, dock kan våld bestå av icke-fysiska våldsformer så som latent, materiellt, sexuellt och psykiskt våld (Isdal, 2001). Fysiskt våld omfattar bland annat fasthållning, nyp, knuffar, skakningar, sparkar och slag men även användning av tillhyggen. Denna våldsform är handlingar som kan leda till att en individ upplever konkret fruktan för sitt liv. Ofta ligger även hotet om fysiskt våld bakom icke-fysiska våldsformer och förstärker dess effekt (Isdal, 2001).

Icke-fysiska våldsformer. Latent våld innebär omständigheter som förmår en individ att undvika vissa handlingar på grund av risken att utsättas för våld (Isdal, 2001). I partnerskap där våld tidigare förekommit finns det en förhöjd risk att det latent våldet utvecklas till att bli den huvudsakliga våldsformen. Materiellt våld innebär att förstöra föremål i syfte att skrämma, kränka eller väcka fruktan hos den andre personen (Isdal, 2001). Det sexuella våldet innefattar sexuella trakasserier, kränkningar via diverse former av påtryckningar för att åstadkomma sex och grov våldtäkt (Isdal, 2001). Sexuell påtryckning innebär tvång att utföra sexuella handlingar med andra personer, djur eller föremål. Det sexuella våldet kan anses vara den mest psykologiskt nedbrytande våldsformen då det är individens intima, privata och sårbara delar som utsätts för våld (Isdal, 2001). Gällande denna våldsform är kvinnliga offer överrepresenterade men även män kan utsättas för detta.

Psykiskt våld. Psykiskt våld kan utövas genom hot, kontroll och isolering samt emotionellt våld (Isdal, 2001). Hot kan innebära yttranden om de våldskonsekvenser som kan uppstå om en individ gör något partnern motsätter sig eller inte gör något individen beordras att göra. Denna metod tenderar att vara lika effektiv som fysiskt våld

för att styra andra människor. Genom att kontrollera individens tid, sociala nätverk, aktiviteter och ekonomi begränsas därmed dennes rörelsefrihet och livsrum (Isdal, 2001). Detta leder till att individen isoleras från familj, vänner och omvärlden, vilket kan ses som en form av frihetsberövande.

De ovanstående våldsformer som beskrivits är sådant som förekommer när en individ utsätts för partnervåld (Isdal, 2001). Dessa våldsformer kan förekomma enskilt eller i kombination med varandra, och kan variera i allvarlighetsgrad. Då den aktuella uppsatsen har fokus på mäns våldsutsatthet inom ramen för partnervåld, beskrivs här nedan prevalensen för mäns utsatthet för partnervåld runt om i världen.

Prevalens av mäns utsatthet för partnervåld i världen

Tidigare studier visar på att det finns män som är utsatta för partnervåld men att prevalensen varierar mellan olika länder (Anderson, 2002; Esquivel-Santoveña, Lambert & Hamel, 2013; Fergusson, Horwood & Ridder, 2005; Reid et al., 2008; Tjaden & Thoennes, 2000). Prevalensen skiljer sig även åt beroende på hur studierna har genomförts. Esquivel-Santoveña et al. (2013) gjorde en översikt av vetenskapliga artiklar som omfattar studier om partnervåld i olika länder i Mellanöstern, Asien, Afrika, Latinamerika och Karibien, samt Europa. Den enda studien från Mellanöstern som undersökte män utsatta för partnervåld var gjord i Pakistan och visade att 36.0% män hade varit utsatta för partnervåld medan fyra studier från Asien visade att mäns utsatthet för partnervåld varierade mellan 25.8% och 41.9%.

Gällande prevalensen i Afrika visade nio studier från olika länder att omfattningen av utsatta män varierade mellan 6.0% och 36.0% (Esquivel-Santoveña et al., 2013). En av dessa studier var från Uganda och visade att 20.0% av männen hade blivit fysiskt utsatta, 7.0% sexuellt utsatta och 35.0% emotionellt utsatta av sin partner. Utöver dessa studier gjordes även tre studier i Sydafrika (Esquivel-Santoveña et al., 2013). I ena studien uppgav 152 män att de hade blivit utsatta för partnervåld, i den andra framkom det att 351 män hade utsatts för partnervåld och i den tredje studien var det 358 unga män som uppgav att de hade blivit utsatta för partnervåld.

I översikten av vetenskapliga artiklar som gjordes av Esquivel-Santoveña et al. (2013) ingick en större studie som undersökte män utsatta för partnervåld i Karibien, specifikt i Barbados, Jamaica och i Trinidad och Tobago. Studien visade att prevalensen för män utsatta för fysisk misshandel varierade mellan 40.4% och 47.7%, medan antalet

män utsatta för psykologisk misshandel varierade mellan 66.5% och 76.1%. Studien visade även att män som hade blivit utsatta för sexuell misshandel varierade mellan 39.6% och 57.2% (Esquivel-Santoveña et al., 2013). Beträffande prevalensen för utsatta män i Latinamerika visade en studie från Chile att 37.9% män hade, efter 14 års ålder någon gång, blivit utsatta för partnervåld och 79.9% män hade någon gång under de senaste tolv månaderna varit utsatt för psykologisk misshandel (Esquivel-Santoveña et al., 2013).

De Europeiska studier som ingick i översikten av vetenskapliga artiklar genomfördes i Ryssland och Ukraina (Esquivel-Santoveña et al., 2013). Studien från Ryssland som undersökte 338 universitetsstudenter visade att 25.6% män hade varit utsatta för partnervåld och 8.0% hade varit utsatta för allvarligt fysiskt partnervåld. I studien från Ukraina som undersökte 558 gifta och samboende par uppgav 8.6% män att de någon gång hade varit utsatta för fysisk misshandel av en tidigare partner (Esquivel-Santoveña et al., 2013). En studie från USA påvisade en liknande procentsats som studien från Ukraina där 7,395 gifta och samboende heterosexuella par studerades (Anderson, 2002). I en annan studie från USA där 8,000 män undersöktes, uppgav 7.0% att de någon gång under sin livstid hade utsatts för någon form av fysisk misshandel av en nuvarande eller före detta hustru (Tjaden & Thoennes, 2000). I studien uppgav även 0.2% män att de någon gång under sin livstid hade varit utsatta för våldtäkt av en nuvarande eller dåvarande hustru.

Slutligen visade en studie av Fergusson et al. (2005) som undersökte 437 kvinnor och 391 män från Nya Zeeland att 29.2% av männen uppgav att de minst en gång hade utsatts för partnervåld under de senaste 12 månaderna. Liknande procentsats påvisades i en studie av Reid et al. (2008) som undersökte totalt 420 män som hade varit inskrivna i ett hälso- och sjukvårdssystem i USA i minst tre år. Av dessa hade 28.8% av männen någon gång under sin livstid varit utsatt för partnervåld.

Män utsatta för partnervåld i Sverige

Det finns studier som har visat att lika många män som kvinnor uppger att de har varit utsatta för någon typ av partnervåld (Brå, 2009). I en trygghetsundersökning utförd av Brottsförebyggande rådet, Brå, framkom det att var femte man uppgav sig ha varit utsatt för någon form av relationsvåld (Brå, 2009). När det gällde män som hade utsatts för partnervåld föreföll psykiskt våld vara den mer förekommande typen av våld.

En omfattningsundersökning i Sverige gällande mäns våldsutsatthet visade även att fler än var tionde man hade upplevt emotionella övergrepp och närmare hälften hade utsatts för fysiska övergrepp (Stolt, 2010). Sexuellt våld rapporterades dock i lägre utsträckning. En rapport från Brå (2014) visade att omkring 15.0% av männen hade någon gång i sitt liv varit utsatta för psykiskt våld, jämfört med 8.1% som någon gång hade varit utsatt för fysiskt våld. Av de personer som hade utsatts för fysiskt våld hade cirka 81.0% även utsatts för psykiskt våld. Under 2013 utfördes en enkätstudie om kvinnor och mäns utsatthet för våld i nära relationer av Sahlgrenska akademien i Göteborg (Brå, 2014). Även denna enkätstudie visade att psykiskt våld var mer förekommande än fysiskt våld, 24.0% jämfört med 8.0%. Under 2012 uppgav 6.7% av männen att de blivit utsatta för hot, trakasserier, systematiska kränkningar, misshandel eller sexualbrott av en nuvarande eller tidigare partner (Brå, 2014). Resultatet visade även att närmare hälften av de män som hade blivit utsatta för psykiskt våld, blev utsatta flera gånger i månaden och drygt 40.0% uppgav att de hade blivit utsatta upprepade gånger.

En undersökning från Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK, 2014) visade att det psykiska våldet till största del utövades av en aktuell eller tidigare partner. Den vanligaste formen av psykiskt våld var nedvärdering, förolämpning eller någon annan form av kränkning, men även hot från partnern gällande att skada sig själv eller barnen förekom. Liknande resultat presenterades av Stolt (2010) där det framgick att det psykiska våldet kunde yttra sig som verbala angrepp, isolering av både social och ekonomisk karaktär, svartsjuka, hot om skilsmässa, hot om nekad umgängesrätt med barn, eller förtal av den utsatta föräldern. Ungefär 2.5% av männen hade under våren 2011 – våren 2012 levt med utsatthet för systematiskt och upprepat psykiskt våld, vilket motsvarade cirka 85 000 män uppräknat i befolkningsnivå (NCK, 2014).

Även då fysiskt våld var något mindre förekommande, uppgav 4.9% av männen att de under våren 2011 – våren 2012 blivit utsatta för någon typ av fysiskt våld eller hot om fysiskt våld av en aktuell eller tidigare partner (NCK, 2014). Vidare rapporterades att 15.0% av de män som undersöktes hade i vuxen ålder blivit utsatta för någon form av sexuellt våld, så som sexuellt övergrepp, sexuell förnedring eller sexuella trakasserier av en tidigare eller nuvarande partner. Sexuella övergrepp behövde inte alltid innebära att fysiskt våld eller hot om fysiskt våld användes (NCK, 2014). Det kunde även innebära att de blev pressade till någon form av sex mot sin vilja genom psykiska

påtryckningar för att inte partnern skulle bli arg, göra slut eller reagera på annat liknande sätt.

Mörkertal och anmälningsbenägenhet

Trots att tidigare studier har visat att män utsatta för partnervåld är ett omfattande problem, existerade ett stort mörkertal kring detta (Brå, 2009; Tjaden & Thoennes, 2000). Det fanns ett flertal anledningar till detta mörkertal och varför anmälningsfrekvensen var låg bland utsatta män. Det mest förekommande skälet att inte göra en polisanmälan var att gärningspersonen var en närstående till den utsatta (Brå, 2009). Det näst vanligaste skälet var att de utsatta minimerade våldet och upplevde en hjälplöshet då de ansåg att de inte fick någon hjälp av rättsväsendet under det destruktiva förhållandet, varken av poliser, domstol, advokater eller rådgivare (Barkhuizen, 2015; Brå, 2009). Barkhuizen (2015) visade i sin studie att män som hade blivit utsatta för partnervåld, och sökt hjälp från polisen, hade bemötts med en misstro från dessa. I vissa fall hade männen behövt övertyga polisen om att de var utsatta och att de behövde hjälp. Även Stolt (2010) uppgav i sin rapport att männen hade ett lågt förtroende för rättsväsendet på grund av rädslan att inte bli betrodd. Barkhuizen (2015) uppgav också att utsatta män upplevde en osäkerhet inför att berätta om sin utsatthet för individer i deras omgivning, dels på grund av att de skämdes över att vara utsatt men också utifrån rädslan att uppfattas som svaga. Brå (2014) uppgav liknande resultat i sin rapport då det framkom att endast 0.6% av de utsatta män som undersöktes hade haft kontakt med någon typ av jourverksamhet.

Stigmatisering. Andra anledningar till minskad benägenhet att anmäla var de negativa föreställningar som existerade kring begreppet utsatthet (Stolt, 2010). Normativa föreställningar om maskulinitet skapade bilden av att män skulle vara starka och kunna försvara sig, vilket var motsatsen till vad som förväntades av det ”typiska offret” (Daigle, 2013; Stolt, 2010). Dessa föreställningar skapade i sin tur en problematik som hämmade männen från att söka stöd och hjälp när de blivit utsatta för våld, speciellt när det gällde utsatthet av en partner. Män kunde således uppleva att myndigheter hade ett större förtroende för kvinnor jämfört med män, vilket ökade deras upplevelse av att inte kunna berätta att de var utsatta eller vad de hade utsatts för (Barkhuizen, 2015).

Konsekvenser av partnervåld

Män som utsatts för partnervåld, oberoende av vilken typ av parrelation¹ de befann sig i och vilken våldsform de utsatts för, hade fått såväl fysiska som psykiska konsekvenser (Anderson, 2002; Ansara & Hidin, 2011; Brå, 2014; Esquivel-Santoveña et al., 2013; Fergusson et al., 2005; Hines & Douglas, 2015; Simmons, Knight & Menard, 2015; Tjaden & Thoennes, 2000). De fysiska konsekvenserna kunde framträda bland annat genom dålig fysisk hälsa, olika skador på kroppen och minskad fysisk funktion. Skadorna varierade i grad och kunde i vissa fall resultera i att individer behövde uppsöka någon form av läkarvård eller blivit inlagda på sjukhus (Fergusson et al., 2005; Tjaden & Thoennes, 2000). De psykiska konsekvenserna som hade uppstått till följd av partnervåld visade sig genom olika symptom av mental ohälsa, främst genom depression, ångest, suicidtankar, posttraumatisk stressyndrom (PTSD), psykosomatiska symptom, lägre stresstolerans, koncentrationssvårigheter och störda sömnmönster (Anderson, 2002; Esquivel-Santoveña et al., 2013; Fergusson et al., 2005; Hines & Douglas, 2015; NCK, 2014a; Simmons et al., 2015). Även hälsorelaterade problem hade uppstått som konsekvens av partnervåld. En studie av Hines och Douglas (2015) visade att de män som för närvarande befann sig i ett våldsamt förhållande hade en försämrad hälsa. Vidare uppgavs att ju längre tid det hade gått sedan det destruktiva förhållandet hade tagit slut, desto bättre hälsa hade männen. Individer som hade utsatts för partnervåld tenderade att leva i ständig rädsla för att åter utsättas för våld, vilket var en stressfaktor som kunde påverka individens psykiska hälsa på diverse sätt (Hines & Douglas, 2015). Detta eftersom stress var en välkänd faktor som kunde förutsäga psykisk ohälsa. Även studien av Esquivel-Santoveña et al. (2013) visade att partnervåld resulterade i mer långvariga sjukdomar där männen behövde konsumera större mängder receptbelagda läkemedel för detta.

Vidare kunde partnervåld resultera i olika emotionella reaktioner (Ansara & Hidin, 2000). De vanligaste emotionella reaktionerna bland män som hade blivit utsatta för partnervåld var upprördhet, ilska, frustration, förvirring, känsla av att vara sårad och besvikelse. Enligt Fergusson et al. (2005) och Tjaden och Thoennes (2000) kunde partnervåld även resultera i olika typer av rädslor, exempelvis rädsla för sin partner eller

¹ Med parrelation menas ett förhållande med en partner så som flickvän, pojkvän, hustru eller man.

rädsla för att själv eller för att någon i ens närhet skulle komma till skada eller bli dödad.

Förutom de påtagliga psykiska konsekvenser som partnervåld resulterat i, kunde partnervåld även orsaka konsekvenser som påverkade en individs sociala livssituation (Stolt, 2010). Den sociala livssituationen syftade på de sociala delarna i livet så som vänner, familj, arbetsliv, tillit till andra människor och kärleksrelationer. Män som utsatts för partnervåld utvecklade inte sällan en social fobi och ett minskat socialt nätverk, vilket ledde till att männen upplevde en känsla av isolering (Stolt, 2010). Denna isolering innebar oftast att de utsatta inte tilläts umgås med vänner och bekanta på grund av att partnern motsatte sig detta. Dock framgick det i rapporten av NCK (2014) att det även kunde vara de utsatta männens familj och bekanta som tog avstånd från dessa. Rapporten visade att en del av de utsatta männen hade blivit kränkta, mobbade eller trakasserade av någon utanför deras hem, exempelvis av släktingar eller kollegor.

De utsatta männen upplevde även en större fruktan för att vistas i sitt eget hem på grund av rädslan för att återigen utsättas för våld (Stolt, 2010). Partners hot om våld bidrog därför till att känslan av utsatthet och oro förstärktes hos männen. Enligt Stolt (2010) försämrades männens livskvalité då utsatthet för partnervåld hade en väsentlig påverkan på männens vardag. Detta eftersom männen kunde få långvariga medicinska följder som innebar fysisk och psykisk smärta som tog lång tid att återhämta sig ifrån, men även svårigheter att hantera sitt arbete. Tjaden och Thoennes (2000) visade i sin studie att partnervåld även kunde resultera i ekonomiska konsekvenser på grund av förlorad arbetstid.

Teori

Conservation of Resources teorin (COR) skapades av Stevan Hobfoll (1989). COR-teorins grundläggande princip är att individer strävar efter att anskaffa, behålla, skydda och främja de resurser som individen värdesätter. De resurser som en individ värderar kan delas in i fyra kategorier: *objekt*, *förutsättningar*, *personliga kännetecken* och *energier* (Hobfoll, 1989). *Objekt-resurser* är värdefulla utifrån vissa aspekter av deras fysiska egenskaper eller att en högre status kan uppnås till följd av dess kostnad och raritet, så som hus, kläder och mat. *Förutsättningar* är resurser som individen värderar och försöker uppnå, exempelvis giftermål, anställning och sociala nätverk.

Personliga kännetecken är resurser som generellt bidrar till en ökad stresstolerans så som bra självförtroende, och *energier* är resurser som bidrar till att erhålla ovannämnda resurser utifrån en individs kunskap, tid och pengar.

Vidare utgår COR-teorin från att psykologisk stress uppstår antingen på grund av att resurserna hotas eller förloras, eller att individen inte lyckas skydda eller ersätta resurserna (Hobfoll, 1989). Förlust och ersättande av resurser är två principer som används för att förklara hur stress uppstår. Det har visats att resursförlust, så som konflikter i en relation, skilsmässa och problem i arbetslivet, har en stor påverkan gällande psykologisk stress och känslomässiga problem så som depression och ångest (Hobfoll, 1989; Hobfoll, 2001). Resursförlust kan dessutom resultera i en kedjereaktion av förluster, exempelvis i en skilsmässa eller en uppbrottsprocess där barnomsorgen kan påverkas på ett negativt sätt.

Fastän resursförlust är stressfullt kan individer motverka detta genom resursersättning (Hobfoll, 1989). Detta syftar på att ersätta det som har förlorats, exempelvis vid arbetslöshet där individen då börjar leta efter en ny anställning för att ersätta förlusten. Individer kan investera tid för att utveckla och upprätthålla sociala nätverk, så som vänner, för att sedan använda dessa i ett stödjande syfte när situationen kräver det (Monnier & Hobfoll, 2000). När en person ersätter en resurs går den nya investerade resursen förlorad då den förbrukats, det vill säga att en ny ersättningsresurs måste erhållas varje gång den föregående använts. Det är därför viktigt att den nya resursen som personen investerar väger upp mot förlusten (Monnier & Hobfoll, 2000). Om den resursersättning som investeras inte tillhandahåller en betydande vinst i jämförelse med den förlust som individen har erfarit, finns det en risk att individen istället väljer att inte göra något alls. Att en individ avstår från att agera i en sådan situation kan uppfattas som något skuldbeläggande (Hobfoll, 1989). Dock är det viktigt att ha i åtanke att resurser inte fördelas likvärdigt i samhället. De grupper som har tillgång till mer fördelaktiga medel, exempelvis tillhör en icke-stigmatiserad grupp och har stabil ekonomi, har en ökad sannolikhet att bättre kunna hantera potentiella förluster i jämförelse med de grupper som har mindre fördelaktiga tillgångar.

En av de stigmatiserade grupper som existerar i samhället är män utsatta för partnervåld (Brå, 2014). Utifrån det stigma som finns i samhället, har män ofta svårare att söka hjälp för att hantera potentiella förluster. I dagens samhälle är mäns utsatthet för

partnervåld inte lika omtalat i jämförelse med kvinnors utsatthet (Stolt, 2010). Detta medför således att utsatta män varken har eller erbjuds liknande möjligheter för att kunna hantera den problematiska situation de befinner sig i. Dock finns det vissa jourverksamheter som riktar sig mot män, exempelvis mansjouren (Mansjouren, u.å.).

Mansjouren

Mansjouren är en ideell förening som har som värdegrund att alla människor har ett lika värde och syftar i första hand att ge samtalsstöd åt både män och kvinnor som är i behov av att prata med någon (Mansjouren, u.å.). Mansjouren är inte en behandlande verksamhet, utan ägnar sig främst åt att agera som ett stöd för hjälpsökande individer som har blivit utsatta för någon typ av våld, exempelvis partnervåld, eller som befinner sig i en krisartad situation, där de behöver ha ett samtalsstöd. Personer som är verksamma inom mansjouren är volontärer med olika bakgrunder och utbildningar (Mansjouren, u.å.). De verksamma benämns som volontärer, dessa har tystnadsplikt och de hjälpsökande får själva bestämma hur anonyma de vill vara under samtalen. Mansjouren erbjuder olika typer av samtalsstöd så som individuella samtal, parsamtal och gruppsamtal, samt erbjuder viss juridisk hjälp till de som behöver rådgivning kring exempelvis vårdnadstvister (Mansjouren, u.å.). En väsentlig del i volontärernas arbete är att förmedla till de hjälpsökande att mansjouren finns där för att lyssna utan att döma. Trots att denna typ av jourverksamhet existerade uppgav Brå (2014) att det var få individer som sökte sig dit för att få stöd, vilket kunde bero på att det i dagsläget fanns betydligt färre stödorganisationer som explicit riktade sig till våldsutsatta män, jämfört med de stödjande verksamheter som fanns tillgängliga för kvinnor.

Problemformulering

Tidigare studier visade att män utsatta för partnervåld var en vanligt förekommande företeelse, dock var detta inte lika omtalat som kvinnors utsatthet (Anderson, 2002; Brå, 2009; Brå, 2014; Esquivel-Santoveña et al., 2013; Fergusson et al., 2005; NCK, 2014; Reid et al., 2008; Stolt, 2010; Tjaden & Thoennes, 2000). De visade även en låg anmälningsbenägenhet bland dessa utsatta män och gav en antydning till ett stort mörkertal, vilket kunde förorsakas av samhällets stigmatisering. Partnervåld resulterade i såväl fysiska som psykiska konsekvenser, vilka påverkade de utsatta männen på olika sätt (Anderson, 2002; Brå, 2014; Esquivel-Santoveña et al., 2013;

Fergusson et al., 2005; Hines & Douglas, 2015; Simmons et al., 2015; Tjaden & Thoennes, 2000). Trots detta fanns det få kvalitativa studier som undersökte hur partnervåld och omständigheterna kring detta påverkade de utsatta männen psykiska hälsa och sociala livssituation. Ambitionen i detta arbete var således inte att få upplysningar om våldsutsatta mäns enskilda situationer, utan att erhålla en övergripande beskrivning av de upplevelser som verksamma inom mansjouren hade kring hur partnervåld påverkade männen som de kommit i kontakt med.

Fortsättningsvis benämndes de medverkande från mansjouren omväxlande som volontärer, deltagare och intervjudeltagare. Likaså när det gällde män utsatta för partnervåld. Dessa benämndes omväxlande som våldsutsatta män, hjälpsökande män och utsatta män.

Syfte

Det övergripande syftet med denna uppsats var att analysera hur ett urval volontärer inom olika mansjourer i mellersta Sverige, upplevde våldsutsatta mäns psykiska hälsa och sociala livssituation med utgångspunkt från nedanstående frågeställningar.

Frågeställning. Hur upplevde volontärer i mansjourer i mellersta Sverige att utsatthet för partnervåld påverkade den psykiska hälsan och den sociala livssituationen för utsatta män? För att besvara detta kom uppsatsens primära fokus att grunda sig på volontärernas erfarenheter kring följande områden:

- hur partnervåld upplevdes påverka de våldsutsatta männen psykiska hälsa,
- möjliga förändringar i våldsutsatta mäns sociala livssituation, och
- våldsutsatta mäns inställning till myndigheter och andra samhällskontakter.

Metod

Inledningsvis genomfördes en generell litteratursökning på tidigare studier för att få en uppfattning om vilken information som fanns tillgänglig kring ämnet. Därefter formulerades syfte och frågeställning som låg till grund för detta arbete. Frågeställningen hade en kvalitativ inriktning, det vill säga att denna ämnade beskriva hur ett antal företeelser upplevdes av ett urval individer. Detta resulterade i att en

kvalitativ metod ansågs vara lämpligast för att besvara uppsatsens syfte och frågeställning.

Design

I föreliggande uppsats tillämpades en kvalitativ metod med en hermeneutisk utgångspunkt. Hermeneutik är ett tillvägagångssätt för att samla in och analysera data som utgår från mänskliga förståelser (Nyström, 2012). Analyserna presenteras dock inte som sanningar i ett orsak-verkan tankesätt, utan som nya aspekter för att förstå tankemönster, känsloreaktioner, motiv för handlingar och andra mänskliga aktiviteter. Då fokus i denna uppsats riktade sig mot att tolka deltagarnas upplevelser kring hur utsatthet för partnervåld har påverkat de hjälpsökande männens psykiska hälsa och sociala livssituation, ansågs således en hermeneutisk utgångspunkt vara ändamålsenlig.

Den kvalitativa metoden valdes dels eftersom uppsatsens syfte och frågeställning krävde en kvalitativ metod, men också för att det var en lämplig metod att använda när det fanns lite kunskap om en företeelse som skulle studeras (Flick, 2014). I uppsatsens litteraturgenomgång framkom det att det fanns få kvalitativa forskningar i Sverige som specifikt studerade hur mäns utsatthet för partnervåld påverkade deras psykiska hälsa och sociala livssituation. Till följd av detta ansågs en kvalitativ design vara en adekvat metod i föreliggande uppsats.

Urval

Enligt Vetenskapsrådet (2016) krävdes en större ansökan för att inhämta uppgifter som berörde personliga angelägenheter, i synnerhet för individer som befann sig i särskilt sårbara eller utsatta lägen. Den begränsade tidsram som gällde för examensarbetet medgav dock inte att fullfölja en sådan typ av etikansökan för denna typ av personintervjuer, således kontaktades fyra mansjourer i mellersta Sverige. Mansjourer kontaktades även då de volontärer som var verksamma ansågs besitta viktig och relevant information eftersom dessa varit i kontakt med män utsatta för partnervåld. Volontärer från de olika mansjourerna tillfrågades om deltagande i en intervju, vilket innebar att urvalet för denna studie grundade sig på ett bekvämlighetsurval (Hartman, 2004). Inledningsvis kontaktades en volontär från fem olika mansjourer i mellersta Sverige via telefon för att uppskatta intresset kring ämnet och hur många som kunde tänka sig att delta i studien. Då det senare framkom att en av de som inledningsvis kontaktades inte var en mansjour utan en annan typ av stödorganisation, exkluderades

denna. När tillräckligt många volontärer från de resterande fyra mansjourer var intresserade, skickades ett följebrev ut via mail som volontärerna fick ta del av (se bilaga 1). I följebrevet presenterades syftet med uppsatsen, intervjuernas tillvägagångssätt samt etiska principer (se *etiska överväganden*). I följebrevet upplystes även att intervjuerna skulle spelas in och att inspelningarna skulle förvaras på ett aktsamt sätt. Sedan fick var och en av volontärerna själva kontakta ansvariga för uppsatsen om de ville delta. Slutligen var det åtta volontärer som valde att delta i studien, vilket ansågs vara ett lämpligt urval då det förelåg en tidsbegränsning för genomförandet av denna C-uppsats. Sju av dessa åtta deltagare intervjuades och en deltagare valde att skicka sina svar skriftligen via mail. Denna individ ombads att besvara frågorna på ett utförligt sätt för att undvika missförstånd.

I denna uppsats var inklusionskriteriet att deltagarna skulle vara verksamma inom mansjouren vid tidpunkten för intervjun. Det fanns inga exklusionskriterier gällande deltagarnas kön, ålder, utbildning, etnicitet, etc. Trots detta var det endast män som valde att delta i intervjun. Vidare fanns det inga generella kriterier gällande vilken typ av hjälpsökande man som intervjuerna skulle handla om. Det vill säga inga förutbestämda kriterier gällande mannens sexuella läggning eller vilket kön dennes partner hade. Detta för att inte exkludera samkönat partnervåld. Dock framgick det att det endast var män i heterosexuella förhållanden som intervjudeltagarna hade kommit i kontakt med.

Intervju och intervjuguide

För att besvara uppsatsens syfte och frågeställning genomfördes en semistrukturerad intervju, vilket innebar att intervjun hade en hög grad av standardisering men lägre grad av strukturering (Hartman, 2004). Hög grad av standardisering innebar att de frågor som ställdes under intervjun och i vilken ordningsföljd dessa förekom i, hade på förhand bestämts av författarna och deltagarna gavs ingen möjlighet att påverka detta. En låg grad av strukturering syftade på att svarsalternativen inte var förutbestämda och att deltagarna hade möjligheten att fritt kunna formulera sina svar (Hartman, 2004). En låg grad av strukturering innebar även att en personlig kontakt mellan författarna och deltagarna inte ansågs vara ett krav, vilket betydde att intervjuerna kunde ske via telefon och att de frågor som ställdes även kunde besvaras skriftligen där utrymme gavs för längre svar.

För att genomföra intervjuerna konstruerade författarna en intervjuguide (se bilaga 2). Denna bestod av frågor som konstruerades utifrån uppsatsens frågeställning, samt med hjälp av intervjuguiden från tidigare uppsatsarbeten för att få en överblick över liknande intervjuguiders struktur. Intervjuguiden bestod av två delar, bakgrundsfrågor och huvudfrågor. I del ett, *bakgrundsfrågor*, ingick frågor kring deltagarnas kunskap och utbildning, samt rutinfrågor gällande mansjouren. Dessa frågor ställdes för att få en förförståelse för deltagarnas enskilda bakgrund och erfarenheter. Del två, *huvudfrågor*, bestod av fyra områden: *hälsa, vardagsliv, myndigheter och organisationer* samt *avslutande frågor*. Dessa områden bestod i sin tur av fyra till fem mestadels öppna frågor som ämnade besvara syfte och frågeställning. Vid behov ställdes även en del följdfrågor om författarna upplevde att deltagarna behövde utveckla eller förtydliga sina svar.

Intervjuerna valdes att genomföras via telefon eftersom detta ansågs vara det mest lämpliga tillvägagångssättet då författarna hade begränsade tidsmässiga och ekonomiska resurser. Eftersom deltagarna befann sig i olika städer hade det inneburit höga resekostnader för författarna om intervjuerna hade genomförts på plats. Telefonintervju valdes även utifrån dess flexibilitet då telefonsamtal krävde en mindre arbetsinsats och kunde anpassas till deltagarnas lediga tid (Sturges & Hanrahan, 2004). Då intervjuer oftast innebär att deltagarna inte kan vara fullständigt anonyma, erbjöd dock telefonintervjuer en viss anonymitet eftersom deltagarna inte fysiskt mötte författarna. Detta medförde dock att den visuella kontakten med deltagarna förlorades, vilket innebar att författarna inte hade möjlighet att avläsa deltagarnas ansiktsuttryck eller kroppsspråk om det var något de upplevde som obehagligt eller känsligt (Sturges & Hanrahan, 2004). Samtidigt erbjöd telefonintervjuerna en möjlighet för deltagarna att vara mer bekväma om en fråga uppfattades som besvärlig eller pinsam att besvara. Ytterligare en fördel med telefonintervjuer var att deltagarna själva kunde bestämma i vilken miljö de ville befinna sig i under intervjun, vilket ökade trygghetskänslan hos deltagarna (Sturges & Hanrahan, 2004).

Intervjuerna genomfördes med hjälp av intervjuguiden som deltagarna fick ta del av en till två dagar innan intervjun ägde rum. Anledningen till detta var för att det ibland kan vara en utmaning att få deltagare att komma i kontakt med sina erfarenheter, men också för att det emellanåt kan uppstå svårigheter för deltagare att formulera sig

med ord (Rosberg, 2012). Då vissa volontärer var från samma mansjour ombads de att inte diskutera frågorna med varandra före intervjun, detta för att minimera risken att deras utsagor skulle påverkas av varandra då det endast var deras personliga erfarenheter som var av intresse. Under inledningen av intervjun gavs en muntlig upprepning av syftet med studien och de etiska principerna som tidigare beskrivits i följebrevet (se bilaga 1) och som också beaktades under intervjun. Därefter ställdes bakgrundsfrågorna och sedan huvudfrågorna. Intervjuerna varade mellan 30 och 60 minuter beroende på hur mycket deltagarna valde att utveckla och diskutera sina svar. Alla intervjuer spelades in med hjälp av en tillgänglig mobilapplikation för att sedan kunna transkribera dessa.

Dataanalys

Enligt Flick (2014) är det lämpligt att spela in intervjuer då detta återger en opartisk dokumentation av den data som samlas in. Med detta menas att forskaren under den följande transkriberingen inte behöver erinra det som sägs under intervjun, vilket minskar risken för eventuella minnes- och tolkningsfel. Vidare beskriver Flick (2014) att transkribering av data som har spelats in är en viktig och grundläggande del vid utförandet av en kvalitativ analys då det underlättar tolkningsprocessen. I denna uppsats har det därför avsatts tid åt att utföra en transkribering efter varje genomförd intervju, för att slutligen utföra innehållsanalysen baserat på dessa transkriberade data.

I den aktuella uppsatsen har en kvalitativ innehållsanalys med en induktiv ansats genomförts. En induktiv ansats, således en icke-teoristyrdd analys, innebär enligt Lundman och Hällgren Graneheim (2012) att den analys av texter som genomförs inte analyseras utifrån ett i förväg bestämt kodningsschema, utan analysen ska vara baserad på individers berättelser om egna erfarenheter. Den kvalitativa innehållsanalysen fokuserar på att beskriva variationer i individers uppfattningar gällande ett specifikt ämne genom att identifiera likheter och skillnader i textinnehåll (Lundman & Hällgren Graneheim, 2012). Dessa likheter och skillnader ska presenteras beroende på tolkningsnivå utifrån teman och kategorier. Det finns två typer av tolkningsnivåer, manifest och latent (Lundman & Hällgren Graneheim, 2012). Den manifesta tolkningen fokuserar på det uppenbara i ett textinnehåll, alltså det som ordagrant sägs i texten, medan den latent tolkningen är mer djupgående och fokuserar på den underliggande betydelsen av textinnehållet. För att erhålla en omfattande förståelse av den data som

låg till grund för analysen, valdes således både en manifest och en latent tolkning att genomföras i denna uppsats.

Analysprocessen vid en innehållsanalys följer en struktur som beskrivs genom olika steg (Lundman & Hällgren Graneheim, 2012). Trots att det finns en struktur är denna process till viss del flexibel då forskaren kan skifta mellan de olika stegen i analysen, det vill säga mellan helheten och delar av texten. Enligt Lundman och Hällgren Graneheim (2012) finns det fem steg som bör användas vid analys av intervjuer. I den aktuella uppsatsen genomfördes stegen i innehållsanalysen enligt följande:

1. Samtliga transkriberingar lästes noggrant igenom ett flertal gånger av båda författare, med uppsatsens syfte i åtanke, för att få en tydlig helhetsbild och kunskap av det material som skulle analyseras.
2. När en tydlig översikt hade uppnåtts delades texterna därefter in i *meningsbärande enheter*. De meningsbärande enheterna bestod av meningar yttrade av deltagarna. Meningarna valdes utifrån deras relevans gentemot uppsatsens syfte.
3. Därefter *kondenserades* de meningsbärande enheterna genom att förkorta texten och göra den mer lätthanterlig, detta utan att meningen förlorade det väsentliga innehållet.
4. I nästa steg grupperades de kondenserade meningsbärande enheterna i olika *underteman* som beskrev den kondenserade meningens innehåll. De underteman som skapades bestod av en djupgående analys av hur partnervåld kunde påverka de våldsutsatta människors psykiska hälsa och sociala livssituation. Varje undertema illustrerades med citat (se bilaga 3).
5. Analysen fortsatte med att de grupperade underteman som hade skapats granskades genom att jämföra likheter och skillnader tills varje undertema kunde urskiljas från varandra. Utifrån denna analys delades underteman in, baserat på likartad information, i tre *huvudteman* som gav en övergripande förståelse för hur partnervåld kunde påverka de utsatta människors psykiska hälsa och sociala livssituation. Därav bestod innehållet i huvudteman av data som var ämnade att besvara syfte och frågeställning, och stod till grund för det följande resultatet.

Giltighet, tillförlitlighet och överförbarhet

Enligt Lundman och Hällgren Graneheim (2012) syftar kvalitativ innehållsanalys till att beskriva variationer som föreligger bland deltagarnas uppfattningar kring ämnet som ska studeras. Det är därför önskvärt att deltagarna skiljer sig gällande kön, ålder, utbildning och erfarenheter. Detta för att belysa ämnet utifrån olika erfarenheter då det stärker studiens giltighet (Lundman & Hällgren Graneheim, 2012). I denna studie var det enbart män som intervjuades, dock skiljde dessa sig åt gällande ålder, utbildning, erfarenhet och arbetsplats.

För att en undersökning ska anses ha hög tillförlitlighet bör forskarna vara noga med att verifiera sina ställningstaganden under hela forskningsprocessen (Lundman & Hällgren Graneheim, 2012). Vidare kan det vara en fördel att använda sig av fler personer som intervjuar deltagarna då det finns en större möjlighet att uppfatta variationer i deltagarnas påståenden. Dock kan det också medföra att deltagarna får olika uppföljningsfrågor (Lundman & Hällgren Graneheim, 2012). I denna uppsats var det endast uppsatsens ansvariga som utförde intervjuerna, vilket minskade risken för tolkningsfel i deltagarnas påståenden.

Enligt Lundman och Hällgren Graneheim (2012) handlar *överförbarhet* om i vilken utsträckning uppsatsens resultat kan överföras till andra grupper. När det gäller kvalitativa studier föreligger det en begränsad överförbarhet av studiens resultat då urvalet oftast är mindre och inte representativt för hela populationen. I denna uppsats bestod urvalet av åtta personer, vilket begränsade överförbarheten till andra volontärer inom mansjouren.

Etiska överväganden

Etiska principer har till syfte att skapa normer för förhållandet mellan deltagare och forskare för att undvika att på något sätt skada eller orsaka men för individer som deltar i studien (Flick, 2014; Vetenskapsrådet, 2002). Detta sker genom att respektera och ta hänsyn till deltagarnas behov och intressen. I detta arbete har ett antal etiska principer tagits i beaktande, bland annat *informationskravet* som innebär att deltagarna får information om och förstår fördelarna och riskerna med att delta i studien, samt att deltagandet är fullständigt frivilligt (Flick, 2014). I följebrevet som deltagarna fick ta del av innan intervjuerna ägde rum, fick individerna information kring arbetets syfte och frågeställning, samt gällande rätten om att de när som helst under intervjuens gång hade

rätt att avbryta sin medverkan utan att behöva motivera varför. I följebrevet fick de även information om att deras utsagor endast skulle användas i vetenskapligt syfte för denna uppsats, vilket i sig är en etisk princip - *nyttjandekravet* (Vetenskapsrådet, 2002). I följebrevet fanns även kontaktuppgifter till uppsatsens ansvariga och det var endast de volontärer som önskade delta som kontaktade uppsatsens författare. Samtyckeskravet uppfylldes även då varje deltagare gav ett muntligt medgivande till att frivilligt delta i intervjun. Varje intervju inleddes med en upprepning av de etiska principerna och innan intervjun påbörjades fick deltagarna besvara följande frågor: ”vad heter du?”, ”ger du ditt medgivande till att frivilligt delta i denna intervju?” och ”godkänner du att denna intervju spelas in?”. Detta innebar således att deltagarna godkände uppsatsens villkor och därmed uppfylldes även principen om *samtyckeskrav* (Vetenskapsrådet, 2002).

En annan etisk princip som också togs i beaktande var att *undvika personliga men vid insamling av data* (Flick, 2014). Detta innebar att frågorna som ställdes under intervjun formulerades på ett noggrant sätt för att undvika att orsaka personliga men för deltagarna. I denna princip ingår även frågan om anonymitet (Flick, 2014). När det gäller intervjuer är det svårt att vara anonym, därför har uppsatsens författare varit noga med att koda om all personlig information om deltagarna i analysen för att skydda dessas integritet.

Konfidentialitetskravet var ytterligare en etisk princip som uppsatsens ansvariga tog hänsyn till. Denna princip innebär att den information som deltagarna uppger ska förvaras på ett säkert sätt och att all personlig data som samlats in ska kodas om, detta för att undvika att avslöja privata uppgifter om deltagarna i det slutgiltiga arbetet (Flick, 2014; Vetenskapsrådet, 2002). Detta innebär att utomstående som läser uppsatsen inte på något sätt ska kunna identifiera vem eller vilka deltagarna är eller vad en specifik deltagare har uttryckt. Alla dessa ovanstående etiska principer hade deltagarna fått tagit del av i följebrevet innan intervjuerna ägde rum.

Metodologiska överväganden

Vid kvalitativa studier är det ett fåtal individer som undersöks, vilket leder till att resultatets representativitet kan ifrågasättas (Denscombe, 2009). Detta eftersom studiens inriktning på detaljerade beskrivningar gör att det kan vara svårt att fastställa i vilken utsträckning resultatet av relativt få individer i en viss grupp går att generalisera till andra liknande grupper. En annan baksida med kvalitativ forskning är att studiens

tolkning är nära anknuten till forskarens egen person. Med detta menar Denscombe (2009) att forskarens identitet, bakgrund och övertygelser påverkar framställandet och analysen av data. På grund av detta föreligger det även en risk att ord och dess betydelse från en intervju lyfts ur sin kontext, vilket följaktligen kan medföra att innebörden i data går förlorad eller förändras vid framställningen av teman. En annan viktig princip att ta hänsyn till är *intervjuareffekten* (Denscombe, 2009). Intervjuareffekten innebär att deltagarnas utsagor kan påverkas beroende på hur de uppfattar personen som ställer frågorna. Intervjuareffekten kan påverka hur utförliga deltagarna väljer att vara i sina svar och hur sanningsenliga svaren är (Denscombe, 2009). Med detta i åtanke har författarna strävat efter att vara trevliga och till största möjliga mån bemöta varje deltagare med respekt och på ett objektivt sätt. Detta för att deltagarna skulle känna sig bekväma och trygga under intervjun och på så sätt minska risken för intervjuareffekt.

Då det finns nackdelar som kvalitativa studier kan medföra är det viktigt att ha dessa i åtanke för att hantera all data aktsamt. Denscombe (2009) menar att kvalitativ forskning ändå är en lämplig metod att använda då den genererar beskrivningar som är förankrade i verkligheten, detta eftersom datamaterialet är djupgående och detaljrika. Vidare uppger Denscombe (2009) att i kvalitativ forskning föreligger det tolerans för tvetydigheter och motsägelser då det återspeglar den sociala verkligheten som undersöks. Då syftet med den aktuella uppsatsen var att undersöka hur personal från ett urval mansjour upplevde att partnervåld påverkade de våldsutsatta männen som de kommit i kontakt med, ansågs en kvalitativ studie vara lämplig.

I den aktuella uppsatsen genomfördes en dataanalys med en induktiv ansats, det vill säga en icke-teoristyrd analys. En icke-teoristyrd analys valdes att genomföras då en teoristyrd analys kan uppfattas som mer komplicerad (Langemar, 2008). Detta eftersom forskaren styrs utifrån de delar som teorin består av, vilket leder till att studiens frågeställningar och tillvägagångssätt blir principfasta. Detta i sin tur gör att metoden blir mer lik en kvantitativ studie. Enligt Langemar (2008) kan en teoristyrd analys skapa svårigheter då forskaren kan bli alltför styrd av de bestämda teman, vilket riskerar att tolkningar om vilken meningsenhet som ska placeras under vilket tema kan bli långsökta. Med detta i åtanke valdes därför en icke-teoristyrd analys för att kunna utföra en mindre styrd och mer flexibel analys, och på så vis skapa teman utifrån intervjudeltagarnas svar och inte baserat på förutbestämda teman. Då ambitionen i

denna uppsats var att erhålla en övergripande beskrivning av volontärernas upplevelser kring hur partnervåld hade påverkat de hjälpsökande männen, var det endast volontärernas utsagor som låg till grund för att besvara uppsatsens syfte och frågeställning.

Resultat

Resultatet presenteras utifrån de teman som framträdde vid analysen av de transkriberade intervjuerna. Analysen utmynnade i tre huvudteman: *våldsutsatthet och psykisk påverkan, konsekvenser i den sociala livssituationen samt ambivalens gentemot myndigheter*. Till varje tema hör ett antal underteman, vilka presenteras under respektive huvudtema. För en mer överskådlig bild av hur huvudteman och underteman har utvecklats, se bilaga 3.

Tema; Våldsutsatthet och psykisk påverkan

Enligt intervjudeltagarnas uppfattning hade utsattheten för partnervåld påverkat männens psykiska mående. Deltagarna uppgav att de utsatta männen hade beskrivit betungande känslor som hade uppstått till följd av partnervåldet. I följande tema presenteras deltagarnas upplevelser gällande hur partnervåld påverkade de utsatta männens psykiska hälsa utifrån tre underteman: *upplevelser av ett känslokaos, upplevelse av maktlöshet och omgiven av stigma*.

Undertema; Upplevelser av ett känslokaos. Majoriteten av deltagarna uppgav att de hjälpsökande männen på många olika sätt förmedlade att deras psykiska mående hade påverkats då de våldsutsatta männen beskrev att de mådde dåligt och kände sig nedstämda när de kontaktade mansjouren. Deltagarna uppgav också att det i vissa fall tog längre tid innan de utsatta männen öppnade upp sig och berättade hur de mådde då männen själva behövde komma i underfund med sina känslor och på vilket sätt de skulle uttrycka dessa. Det är därför enligt deltagarna viktigt att vara tålmodig och ge de hjälpsökande männen den tid de behöver för att de inte ska känna en ytterligare press på sig själva. Vidare uppgav intervjudeltagarna att de våldsutsatta männen ofta lämnade beskrivningar av att känna sig ensamma, desperata och frustrerade, ångestfyllda, uppgivna, ledsna och oroliga. En av intervjudeltagarna redogjorde för detta på följande sätt:

"...utsattheten har påverkat deras psykiska mående i allra högsta grad... desperation, känner sig ensamma och överkörda... ledsamhet och inte allt för sällan som det är gråt också..." (deltagare 6).

Undertema; Upplevelser av maktlöshet. Majoriteten av intervjudeltagarna uppfattade att de våldsutsatta männen uttryckte någon form av maktlöshet inför den situation de befann sig i. Deltagarna uppgav att de flesta hjälpsökande män som ville ta sig ifrån den situation de befann sig i, inte visste hur de skulle gå tillväga för att fullfölja detta. Intervjudeltagarna upplevde att bristen på kunskap om vart utsatta män kunde vända sig för att söka hjälp skapade en rådlöshet hos de våldsutsatta männen. En av de intervjuade beskrev detta på följande sätt:

"...de visar någon slags handfallenhet... känsla av maktlöshet, en stark vilja att komma ifrån den situation man är i, men man hittar inte vägen..." (deltagare 2).

Vidare uppgav en övervägande del av deltagarna att de hjälpsökande männen upplevde att det fanns en mindre tillåtelse i samhället för män att kunna uttala sig om något de blivit utsatta för. Intervjudeltagarna uppgav att de våldsutsatta männen beskrev att de kände en osäkerhet inför att uppfattas som oärliga av myndigheter. En del av deltagarna uppgav även att de våldsutsatta männen ansåg att det inte var någon som lyssnade, förstod eller trodde på dem. Detta genererade enligt intervjudeltagarna ofta känslor av maktlöshet hos de våldsutsatta eftersom upplevelsen av att inte vara betrodd förstärkte deras upplevelse av utsatthet. En av intervjudeltagarna redogjorde detta på följande sätt:

"...maktlöshet och upplevelse om att samhällets institutioner tycker att han ljuger... det är ingen som lyssnar, ingen som förstår..." (deltagare 4).

Undertema; Omgiven av stigma. Huvudparten av intervjudeltagarna redogjorde för upplevelser om hur det rådande stigma som fanns i samhället, det vill säga uppfattningen om att män skulle vara starka, att män inte kunde vara utsatta och föreställningen om att män förväntades tolerera att vara utsatta för både psykiska och fysiska påfrestningar, orsakade negativa konsekvenser vad gäller männens psykiska hälsa. Deltagarna uppgav att detta kunde bero på att stigmat bidrog till att de utsatta männen kände en skam över sin sårbara situation och en viss rädsla för att uppfattas som svaga, vilket försvårade för dem att berätta om sin utsatthet. Deltagarna menade att

detta i sin tur kunde hämma de våldsutsatta männens handlingskraft och motivation att söka stöttning från myndigheter eller från individer i deras omgivning. En av intervjudeltagarna beskrev detta på följande sätt:

“...det förstärker, förvärrar den känslan hos dom, ganska påtagligt. Det hade inte känts lika mycket av, funnits lika mycket av såna känslor om inte det stigmat hade funnits som ytterligare en belastning för dom... män kan uppleva en skam över det också i att anmäla eftersom de har ofta mötts med attityden att om man är man då är man inte den utsatte...” (deltagare 2).

En del av deltagarna upplevde även att synen på män i dagens samhälle bildade en problematik när det gällde mäns utsatthet för partnervåld, eftersom det skapade en uppfattning om att män inte var de som utsattes, utan istället förväntades vara förövarna. Deltagarna menade att en del av de hjälpsökande männen skämdes över att erkänna att de hade blivit utsatta för partnervåld och att stigmat ytterligare försvårade för dem att söka hjälp. En av de intervjuade beskrev detta så här:

“...de kan ju inte agera fullt ut därför att på nåt vis så ska det levas upp till den här mansrollen... en kvinna kan inte misshandla en man varken fysiskt eller psykiskt, men det är ju långt ifrån sanningen...” (deltagare 8).

Tema; Konsekvenser i den sociala livssituationen

Intervjudeltagarna var eniga om uppfattningen att utsatthet för partnervåld hade en påverkan på de utsatta männens psykiska hälsa. Enligt deltagarna hade de våldsutsatta männen beskrivit att utsattheten medförde begränsningar i deras sociala livssituation, som i sin tur ledde till att de upplevde en större ensamhet. En del av deltagarna uttryckte att trots dessa begränsningar, fortsatte vissa utsatta män att kämpa vidare för att upprätthålla sin vardag, medan andra helt hade förlorat sin motivation och ork till att anstränga sig. I följande tema presenteras deltagarnas upplevelser om hur partnervåld påverkade de utsatta männens sociala livssituation utifrån tre underteman: *begränsad arbetsförmåga, begränsat socialt liv och begränsad tillit.*

Undertema; Begränsad arbetsförmåga. Majoriteten av deltagarna uppgav att våldsutsattheten kunde påverka de våldsutsatta männens förmåga att hantera sitt arbetsliv. Några av de intervjuade menade att begränsningen handlade om att de utsatta männen upplevde det som mer påfrestande att arbeta på grund av den psykiska utmattningen som partnervåldet medförde. Andra deltagare framhöll att det även kunde

handla om att de utsatta männen istället fortsatte arbeta och spenderade mer tid på sitt arbete för att undkomma den problematiska situationen som fanns i deras hem. Dock uppgav majoriteten av deltagarna att de flesta hjälpsökande männen som de varit i kontakt med hade någon gång varit sjukskrivna från arbetet till följd av utsattheten. Deltagarna uppgav att en del av de hjälpsökande männen hade varit sjukskrivna en längre tid medan andra hade varit sjukskrivna en kortare tid. En av intervjudeltagarna beskrev detta som:

”...det är faktiskt ingen som inte varit sjukskriven nånting. Jag kan inte påminna mig nån som inte varit sjukskriven eller hemma eller varit borta på jobbet eller nånting vid nått tillfälle i alla fall... vissa längre tillfällen och till dom som är sjukpensionär på grund av det...” (deltagare 6).

Undertema; Begränsat socialt liv. Merparten av deltagarna uppgav att de utsatta männen beskrev att deras sociala liv hade begränsats och att partnervåldet hade inneburit en försämring på många områden. Deltagarna uppgav att en del av de utsatta männen uttryckte att deras partner hindrade dem från att träffa sina vänner. Intervjudeltagarna menade att detta ledde till att dessa män kände sig ensamma och avskärmade ifrån sin sociala umgängeskrets, vilket gjorde att de blivit isolerade. Deltagarna upplevde att de våldsutsatta männen partner använde detta som ett psykologiskt maktmedel för att kontrollera männen. En av deltagarna beskrev detta på följande sätt:

”...ofta en större ensamhet efter att dom gick in i det här destruktiva förhållandet med våld... mindre sociala kontakter och förlorad kontakt med kompisar och sådär för att hon motsätter sig det...” (deltagare 2).

Vidare uppgav en del av deltagarna att det destruktiva förhållandet som de hjälpsökande männen levde i inte endast påverkade bekantskapen med deras vänner, utan även påverkade kontakten med deras närmsta anhöriga. Några av deltagarna uppgav att en del av de utsatta männen hade beskrivit att deras partner hade riktat falska anklagelser mot dem och att männens släktingar hade förlitat sig på dessa, vilket ledde till att de tog ställning mot männen. Deltagarna uppgav att de våldsutsatta männen uttryckte att släktingarna var arga och besvikna på männen, vilket resulterade i att de utsatta inte längre blev inbjudna till födelsedagar eller andra familjesammankomster. Enligt deltagarnas uppfattning förstärkte detta således de våldsutsattas känsla av

ensamhet då familjen isolerade och uteslöt dem. En av intervjudeltagarna beskrev detta på följande sätt:

“...deras närmsta anhöriga, släktingar i många av gånger tar dom ju avstånd från den drabbade... han utesluts och slutar bli inbjuden, det har ju även med barn att göra, med kalas, skola, idrott. Dom [männen] utesluts...” (deltagare 7).

Undertema; Begränsad tillit. Majoriteten av deltagarna upplevde att de utsatta männen förmedlade upplevelser av att inte kunna lita på andra människor. Deltagarna uppgav att en del av de hjälpsökande männen hade uttryckt att deras tillit gentemot andra människor inte hade påverkats på ett ansenligt sätt, medan en större del uttryckte att utsattheten hade haft en betydande inverkan i deras tillit till andra människor. Intervjudeltagarna uppgav att vissa av de utsatta männen hade blivit mer misstänksamma och försiktigare när det gällde att släppa in människor i sitt liv. Deltagarna menade att detta dels berodde på att utsattheten i sig skapade ett bristfälligt förtroende för andra människor hos de utsatta männen. Intervjudeltagarna uppgav även att de utsatta männen uttryckte att den bristfälliga tilliten till andra människor berodde på rädslan för att våldet och utsattheten skulle upprepa sig. En av de intervjuade förklarade detta som:

“...misstänksamhet framförallt mot kvinnor... det kan bli lite svårare med privata relationer för dem... det finns en tilltagande misstro, en större osäkerhet inför att träffa någon ny, bättre partner... och en mindre tilltro till att just om det kommer att fungera så att säga...” (deltagare 2).

Vidare uppgav några av intervjudeltagarna att de utsatta männen hade beskrivit att deras tillit gentemot andra människor även hade påverkats utifrån partnerns manipulativa handlingar. Deltagarna uppgav att de våldsutsatta männen hade uttryckt att de falska anklagelser som partnern hade spridit kunde leda till negativa reaktioner från den sociala omgivningen. Deltagarna angav att några av de hjälpsökande männen uttryckte att de hade blivit utsatta för vuxenmobbing där människor på gatan skrek glåpord åt männen, ofta beroende på vilka anklagelser som hade riktats mot dem. Intervjudeltagarna uppgav att de utsatta männen uttryckte att det i vissa fall hade eskalerat till den grad att männen blev överfallna på offentliga platser. Detta skapade enligt intervjudeltagarna en otrygghet hos de våldsutsatta männen då dessa uttryckte att

de undvek att vistas inom vissa områden där de kunde bli igenkända. En av intervjudeltagarna beskrev detta enligt följande:

“...väldigt vanligt att dom drar sig undan på grund av anklagelser... vuxenmobbing, diskriminering och kränkning... de blir utsatta för våld på stan, folk skriker åt dom beroende på vad dom är anklagad för...” (deltagare 7).

Tema; Ambivalens gentemot myndigheter

Enligt deltagarna fanns det en viss ambivalens gentemot myndigheter bland männen som hade utsatts för partnervåld. Denna ambivalens påverkade männens psykiska mående då det förelåg tvivel bland annat om hur de kunde gå tillväga för att söka hjälp, vilken typ av hjälp som kunde erbjudas och hur de kunde bemötas av myndigheter. I följande tema presenteras deltagarnas uppfattningar rörande de våldsutsatta männens ambivalens gentemot myndigheter utifrån två underteman: *en vilja att söka hjälp* och *en misstro till myndigheter*.

Undertema; En vilja att söka hjälp. Majoriteten av intervjudeltagarna uppgav att det fanns en vilja hos de utsatta männen att söka hjälp och att männen som deltagarna varit i kontakt med var de som frivilligt sökte sig till dem, som alltså var beredda att ta emot hjälp. Intervjudeltagarna uppgav att det dock förelåg en osäkerhet hos de våldsutsatta männen inför hur de kunde gå tillväga för att få den adekvata hjälp de var i behov av. Deltagarna upplevde att detta grundade sig i att de hjälpsökande männen inte fick tillräckligt med stöd och vägledning från de myndigheter som männen initialt kom i kontakt med. Enligt intervjudeltagarna resulterade detta i att de utsatta männen saknade kunskap om vilken typ av hjälp det fanns att få, vilket ledde till att relativt få män sökte hjälp. En av intervjudeltagarna beskrev detta på följande vis:

“...vi är dom som faktiskt möter män som söker hjälp liksom, så i våran värld så gör ju män det men vi står ändå och tycker att fler borde söka...” (deltagare 1).

Vidare uppgav ett flertal deltagare att de hjälpsökande männen insåg att det som de blev utsatta för var fel och att de behövde göra något för att förändra den situation de befann sig i. Enligt intervjudeltagarna uttryckte en del av de utsatta männen att de ansåg att det var deras rättigheter att få hjälp, inte minst när det gällde våld och förtal då dessa

var brottsliga handlingar och därmed straffbara. Deltagarna uppgav även att utsatta män under senare tid hade börjat inse att den situation de levde i var ohållbar och att de var i behov av hjälp och stöd för att komma tillrätta med sina liv och det våld de hade utsatts för. En av intervjudeltagarna redogjorde för detta på följande sätt:

”...överlag börjar det bli bättre... dom tycker att det börjar bli okej att säga nu ska jag ha hjälp också...” (deltagare 4).

Undertema; En misstro till myndigheter. Deltagarna uppgav att även fast de hjälpsökande männen visade en vilja till att söka hjälp och en vilja att komma ur sin situation, förmedlade dessa ändå en skepsis inför att kontakta myndigheter och andra samhällskontakter. En del av intervjudeltagarna menade att beroende på vad männen hade utsatts för fanns det en viss tendens att koppla in särskilda myndigheter, exempelvis socialtjänsten, som var mest lämpade att hantera det specifika ärendet. Deltagarna upplevde dock att de våldsutsatta männen tappade förtroendet för dessa myndigheter ju längre tiden fortgick. Intervjudeltagarna uppgav att en del av de våldsutsatta männen hade uttryckt att myndigheterna i vissa fall hade angivit felaktiga uppgifter i utredningarna. Deltagarna uppgav att detta bidrog till att de utsatta männen upplevde att utredningarna var ensidiga och partiska. Emellertid uttryckte intervjudeltagarna att några utsatta män hade beskrivit att det medförde förhållandevis positiva resultat när de hade vänt sig till dessa myndigheter. Dock uttryckte deltagarna att majoriteten av de utsatta männen hade beskrivit att dessa myndigheter tog ställning i ärendet och prioriterade en av parterna, oftast kvinnan. Intervjudeltagarna menade att på grund av detta upplevde de våldsutsatta männen även en större misstro till andra myndigheter, så som exempelvis polisen. Deltagarna uppgav att de utsatta männen beskrev att de placerade organisationer och myndigheter i samma fack, och att de till följd av detta inte polisanmälde sin utsatthet. En av intervjudeltagarna beskrev detta på följande sätt:

”...tilliten till myndigheter försämras drastiskt med tiden. Det är väldigt få som har genomgått dom här processerna i åratals som har någon tillit till myndigheterna... dom ser ingen möjlighet att hålla på och anmäla...” (deltagare 7).

Vidare uppgav majoriteten av deltagarna att de hjälpsökande männen som sökte stöd hos mansjouren förmedlade en misstro gentemot myndigheter då de ofta hade

bemötts på ett olämpligt sätt. Deltagarna beskrev att de utsatta männen ofta berättade om händelser där de bemötts med viss skepsis och med attityden att de som män skulle tåla den utsatthet de drabbades av. En del av deltagarna uppgav att de i vissa fall hade behövt övertala de hjälpsökande männen att göra en polisanmälan då de utsatta själva upplevde en skam inför att göra en anmälan på grund av sitt kön. Dock uppgav intervjudeltagarna att de utsatta männen hade uttryckt att det skulle kännas tryggare att anmäla sin utsatthet om de hade varit av det motsatta könet. Deltagarna menade att det fanns en rädsla inför att som man kunna säga att de var utsatta för partnervåld och att det fanns en förväntan att bemötas med en misstro, vilket skapade en ambivalens hos de utsatta männen. En av de intervjuade beskrev detta på följande sätt:

“...att anmäla, det fanns inte...männen sa det att jag skäms, jag skäms... och då försökte jag jämföra med om, jag satt mig och gjorde dom till en kvinna, ja då skulle dom ha anmält, men nää inte som man...” (deltagare 6).

Diskussion

Det övergripande syftet med denna uppsats var att analysera hur ett urval volontärer inom olika mansjourer i mellersta Sverige, upplevde våldsutsatta mäns psykiska hälsa och sociala livssituation. De åtta intervjudeltagarna som medverkade i denna studie hade likartade uppfattningar kring hur partnervåld påverkat den psykiska hälsan och sociala livssituationen hos de utsatta männen som de varit i kontakt med i sitt arbete på mansjouren. Intervjudeltagarnas uppfattningar var det som låg till grund för uppsatsens resultat, som utmynnade i följande tre huvudteman: våldsutsatthet och psykisk påverkan, konsekvenser i den sociala livssituationen och ambivalens gentemot myndigheter.

Våldsutsatthet och psykisk påverkan

Från resultatet framgick att intervjudeltagarna upplevde att de utsatta männen psykiska hälsa påverkades av utsattheten för partnervåld. Detta då volontärerna uppgav att de hjälpsökande männen uttryckt att de upplevde ett känslokaos, känslor av maktlöshet och att de var omgivna av stigma som följd av partnervåldet, vilket således påverkade männen psykiska hälsa på ett negativt sätt. Från resultatet framgick att de utsatta männen kände sig nedstämda och uppvisade betungande känslor så som ensamhet, uppgivenhet, desperation och frustration. Detta överensstämde med de förekommande emotionella reaktioner som Ansara och Hidin (2011) visade i sin studie,

som kunde uppstå till följd av utsatthet för partnervåld. Tidigare studier visade att partnervåld resulterade i både psykiska och fysiska konsekvenser, men att de psykiska konsekvenserna var de mest bestående (Anderson, 2002; Ansara & Hidin, 2011; Brå, 2014; Esquivel-Santoveña et al., 2013; Fergusson et al., 2005; Hines & Douglas, 2015; Simmons, Knight & Menard, 2015; Tjaden & Thoennes, 2000). De psykiska konsekvenserna kunde uppvisas på olika sätt, bland annat genom tidigare nämnda emotionella reaktioner, men också i form av psykisk ohälsa så som PTSD, depression och ångest. Enligt COR-teorin kunde liknande känslor uppstå till följd av att en individ upplevde en resursförlust då denne befann sig i en konflikt med sin partner (Monnier & Hobfoll, 2000). Detta eftersom konflikten hotade de resurser som individen värdesatte, bland annat *förutsättningar, objekt och personliga kännetecken*. Resursen *förutsättningar* hade påverkats då de utsatta männen upplevde att deras äktenskap eller relation var på väg att upphöra, och enligt COR-teorin var ett stabilt förhållande något en individ värdesatte (Hobfoll, 1989). Konflikt i relationen kunde leda till att denna resurs hotades och då de våldsutsatta männen inte lyckades skydda denna resurs, kunde de således uppleva en psykologisk stress. De utsatta männen skulle kunna ersätta denna resurs genom att lämna den nuvarande partnern och hitta en ny, dock kunde detta försvåras av att det fanns barn i relationen (Stolt, 2010). Barn i ett förhållande kunde försvåra för utsatta män att ta sig ur den relation de befann sig i då de inte ville lämna sina barn. Detta kunde innebära att ersättningsresursen inte vägde tyngre än den resurs de utsatta männen riskerade att förlora (Hobfoll, 2001), vilket sålunda kunde leda till att männen istället valde att stanna kvar i relationen. Konflikter i en relation kunde även hota *objekt-resursen* genom risken att de utsatta männen kunde förlora sitt hem eftersom det, i de flesta fall då det skedde en separation eller skilsmässa, ofta var mannen som var tvungen att lämna hemmet. Konflikter i relationen kunde även hota resursen *personliga kännetecken* då de utsatta männens självförtroende försämrades (Hobfoll, 1989). När individer utsatts för våld kunde självkänslan påverkas då de utsatta upplevde att partnern hade en viss psykologisk överlägsenhet, vilket ledde till att männens självförtroende försämrades. Partnern kunde använda våldet som ett maktmedel för att förmå de utsatta männen att göra som denne ville (Isdal, 2001), och då det i dagens samhälle förekom en förvrängd bild av hur män skulle förhålla sig, kunde detta således bidra till att de utsatta männen kände sig handlingsförlamade. Detta

kunde leda till att de våldsutsatta männen inte var i stånd att skydda eller ersätta de förlorade resurserna, och att dessa förluster således kunde leda till att männen upplevde en psykologisk stress som orsakade känslomässiga problem, så som ångest och depression.

Vidare framkom från resultatet att det inte enbart var utsattheten för partnervåld som kunde orsaka ett psykisk lidande för de utsatta männen, det fanns även andra faktorer och omständigheter som kunde försämra dessa mäns psykiska hälsa. Det framgick att samhällets stigmatisering, det vill säga normativa föreställningar om att män skulle vara starka och kunna försvara sig, var en sådan faktor. Stigmatiseringen kunde således skapa en osäkerhet bland de utsatta männen då de kunde uppleva sig tvingade till att visa sig starka eftersom detta förväntades av dem. Från resultatet framkom att den stereotypa bilden av män i sin tur kunde bidra till att de hjälpsökande männen skämdes över situationen de befann sig i och att de därmed upplevde det svårare att erkänna att de hade blivit utsatta för partnervåld. Resultatet visade att stigmatisering således kunde påverka de hjälpsökandes självkänsla och självförtroende, då de upplevde att de inte kunde vara ärliga och öppna med sin utsatthet utifrån rädslan att uppfattas som svaga. Denna rädsla kunde hindra de utsatta männen från att söka hjälp även då det fanns en vilja att ta sig ur den situation de befann sig i. Från resultatet framkom även att de hjälpsökande männen kunde uppleva att det var mindre tillåtet för män att prata om något de hade blivit utsatta för, till följd av detta kunde en känsla av maktlöshet upplevas då de hjälpsökande inte visste hur de skulle gå tillväga för att må bättre. Detta stöds av tidigare studier som visade att dagens stigmatisering inte stämde överens med vad som förväntades av det ”typiska offret”, det vill säga att vara svag och sårbar (Daigle, 2013; Stolt, 2010). Enligt COR-teorin kunde stigmatisering således hota resursen *personliga kännetecken* då de våldsutsatta männens självförtroende påverkades av stigmatiseringen (Hobfoll, 1989). Eftersom samhällets stigmatisering skapade uppfattningar som bagatelliserade de utsatta männens situation, innebar detta att männen kunde uppleva problem med att ersätta denna resurs med något likvärdigt, och till följd av detta valde att inte söka hjälp (Barkhuizen, 2015; Brå, 2009; Stolt, 2010). Detta innebar således att maktlöshet kunde leda till att resursen *personliga kännetecken* förlorades och att de utsatta männen då kunde uppleva en ökad psykologisk stress som försämrade deras psykiska hälsa.

Konsekvenser i den sociala livssituationen

Vidare indikerade resultatet att utsattheten för partnervåld även kunde påverka de våldsutsatta männen sociala livssituation då de hjälpsökande uttryckt en begränsad arbetsförmåga, ett begränsat socialt liv och en begränsad tillit gentemot andra människor. Resultatet visade att de flesta våldsutsatta män som hade varit i kontakt med mansjouren, någon gång varit sjukskrivna från arbetet på grund av utsattheten för partnervåld. Enligt deltagarna kunde sjukskrivning bero på att en del av de utsatta männen mådde så pass dåligt att de inte klarade av att arbeta, medan andra utsatta män kunde spenderade mer tid på arbetsplatsen för att undvika att vistas i sina hem, vilket ledde till utbrändhet. Detta var i linje med Stolt (2010) som visade att män utsatta för partnervåld kunde uppleva en oro och rädsla över att befinna sig i sina hem på grund av den problematiska situation de levde i. Både Fergusson et al. (2005) och Tjaden och Thoennes (2000) visade i sina studier att när individer hade utsatts för partnervåld kunde det resultera i att dessa upplevde en större rädsla för sin partner på grund av rädslan att åter komma till skada, vilket kunde vara en bidragande faktor till att de utsatta männen ägnade mer tid på arbetet. Utsattheten kunde också medföra ekonomiska förluster på grund av utbrändhet till följd av ökad tid på arbetsplatsen, vilket försämrade livskvaliteten (Stolt, 2010; Tjaden & Thoennes, 2000). Enligt COR-teorin påverkades således de hjälpsökande männen *energiresurser* i samband med sjukskrivning då dessa hotades eller kunde förloras helt (Hobfoll, 1989). När denna resurs förlorades kunde en psykologisk stress uppstå hos de utsatta männen, vilket inte alltför sällan kunde leda till att dessa inte orkade upprätthålla andra resurser som individerna värdesatte. Då *energiresurser* kunde användas för att erhålla eller upprätthålla andra resurser utifrån tid och pengar, kunde således sjukskrivning från arbetet orsaka begränsningar i de utsatta männen ekonomi (Hobfoll, 1989). Detta i sin tur innebar att de hjälpsökande kunde få svårigheter att hitta ett nytt boende. Således kunde sjukskrivning även hota de utsatta männen *objekt-resurser* som upplevdes svåra att ersätta på grund av den begränsade ekonomin, vilket ledde till att männen valde att stanna kvar i relationen. Sjukskrivning från arbetet kunde även resultera i att de hjälpsökande männen upplevde att de misslyckades med att upprätthålla sin anställning, vilket innebar att resursen *förutsättningar* hotades (Monnier & Hobfoll, 2000). Då de utsatta männen kunde vara utbrända till den grad att de inte orkade arbeta, begränsades därmed deras förmåga att

kunna ersätta denna resurs med en likvärdig (hitta ett nytt arbete) och kunde således leda till att männen upplevde en förlust av denna resurs. Att arbetsförmågan begränsades kunde även påverka resursen *personliga kännetecken* då oförmågan att behålla sitt arbete påverkade de våldsutsatta männens självförtroende (Hobfoll, 1989). Denna resurs kunde upplevas vara betydligt svårare att ersätta då självförtroende var något som personen själv behövde arbeta med för att höja igen. Således innebar detta att resursen kunde förloras då de utsatta männen inte lyckades bibehålla sitt självförtroende och kunde resultera i en lägre stresstolerans och därmed en försämrad psykisk hälsa.

I resultatet framkom även att de hjälpsökande männen uttryckte att utsattheten gjorde att de inte kunde lita på andra människor eller var mer misstänksamma gentemot dessa. Volontärerna som intervjuades beskrev att en del av de hjälpsökande männen inte föreföll ha en begränsad tillit till andra människor, medan andra hjälpsökande män visade stora tecken på att leva med en begränsad tillit till sin omgivning. Detta upplevdes kunna vara en följd av rädslan för att åter utsättas för någon form av våld. I resultatet framkom även att de falska anklagelserna som riktats mot de utsatta männen kunde påverka deras tillit till andra människor. Partners manipulativa handlingar kunde orsaka att de hjälpsökande männen utsattes för mobbning och även blev överfallna på offentliga platser. Till följd av detta kunde de hjälpsökande männen undvika att vistas inom områden där de riskerade att bli igenkända, vilket i sin tur kunde leda till en försämring i männens självkänsla. Män som utsatts för partnervåld riskerade att utveckla en social fobi som kunde försvåra för dessa att både vistas på offentliga områden och att visa tilltro till andra människor (Stolt, 2010). Enligt COR-teorin kunde partnervåld således påverka resursen *personliga kännetecken* då mobbning kunde bidra till att de våldsutsatta männens självkänsla försämrades (Hobfoll, 1989). Då de utsatta männen upplevde svårigheter att lita på andra och därmed inte vågade berätta om sin utsatthet, kunde de uppleva det som svårare att ersätta eller skydda denna resurs, vilket kunde skapa en psykologisk stress hos männen.

Ambivalens gentemot myndigheter

I resultatet framkom att de hjälpsökande männen kände en ambivalens gentemot myndigheter. Enligt intervjudeltagarna fanns en vilja hos de våldsutsatta männen att söka hjälp då de började inse att deras utsatthet inte var acceptabel men att de inte visste hur de kunde gå tillväga för att få rätt hjälp. Detta kunde grunda sig i att de

hjälpökande männen inte fick tillräckligt med stöd och vägledning från de myndigheter som männen initialt varit i kontakt med. Således kunde detta leda till att de utsatta männen saknade kunskap om vilken typ av hjälp det fanns att få. I resultatet framkom att detta dels kunde bero på att det fanns relativt få mansjourer, men även för att mansjouren inte ansågs vara tillräckligt etablerad. Detta var i linje med Brå (2014) som uppgav att det fanns ett betydligt mindre antal verksamheter i samhället som erbjöd stöd till våldsutsatta män. Då det fanns begränsat med information i samhället om de stödorganisationer som riktades mot män, kunde detta leda till att de hjälpökande männen inte fick lämplig vägledning om vart de kunde vända sig och vilken typ av hjälp som kunde erbjudas. Enligt COR-teorin kunde detta påverka de utsatta människors *energiresurser* (Hobfoll, 1989). Bristen på kunskap kunde hota de utsatta människors möjligheter att må bra då de inte var medvetna om vad de kunde göra för att söka hjälp och på så vis förbättra sitt mående. Detta kunde enligt Monnier och Hobfoll (2000) leda till att de utsatta männen varken var i stånd att upprätthålla eller ersätta den resurs som krävdes för att förbättra sitt mående, vilket ytterligare kunde försämra deras psykiska mående.

Vidare framkom i resultatet att de utsatta männen kunde uppleva en skepsis inför att kontakta myndigheter och andra samhällsinstanser, vilket ytterligare kunde vara en anledning till att få sökte hjälp. Denna skepsis kunde grunda sig i att myndigheter hade bemött de våldsutsatta männen på ett olämpligt sätt. I vissa fall hade de utsatta männen varit i kontakt med specifika myndigheter där utredningar hade inletts. De hjälpökande männen kunde dock uppleva att dessa utredningar hade blivit missvisande utifrån att falska uppgifter inkluderats, vilket gjorde att utredningarna upplevdes vara till motpartens fördel. Detta kunde därmed resultera i att ju längre tiden gick, desto mindre förtroende hade de utsatta männen för dessa myndigheter. Även detta uppfattades kunna bidra till att de våldsutsatta männen inte ville söka hjälp då de upplevde att myndigheterna endast tog ena parten på allvar, oftast kvinnan och inte mannen. I resultatet framkom att detta kunde grunda sig i dagens stigmatisering, vilket kunde göra att myndigheterna inte trodde på de utsatta männen när de sökte hjälp. Detta påverkade i sin tur de hjälpökande människors självkänsla och självförtroende då männen kände att de hindrades från att söka hjälp på grund av sitt kön eller för att de fick ett olämpligt bemötande. Detta var i linje med Barkhuizen (2015) som visade i sin studie

att män som hade utsatts för partnervåld och som sökt hjälp från polisen bemöttes med misstro från dessa. Vidare visade studien att männen i vissa fall hade behövt övertyga polisen om att de var utsatta och behövde hjälp. Även Stolt (2010) uppgav att män kunde ha ett lågt förtroende för rättsväsendet på grund av rädslan för att inte bli betrodda. Detta visades även av Brå (2014) som uppgav att endast 0.6% av männen som var utsatta för partnervåld hade sökt hjälp hos någon jourverksamhet. Detta var ett lågt antal jämfört med antalet män som har utsatts för partnervåld enligt tidigare studier (Anderson, 2002; Brå, 2009; Esquivel-Santoveña et al., 2013; Fergusson et al., 2005; NCK, 2014; Reid et al., 2008; Stolt, 2010; Tjaden & Thoennes, 2000). Dock bör det uppmärksammas att tidigare studier hade olika tillvägagångssätt, vilket kunde påverka resultatet gällande prevalensen av män utsatta för partnervåld. Emellertid kunde, enligt COR-teorin, känslan av att inte bli betrodd av myndigheter på grund av ens kön påverka de utsatta männens självkänsla och självförtroende (Hobfoll, 1989). Således hotades resursen *personliga kännetecken* eftersom de hjälpsökande männen inte kände sig betrodda av myndigheterna då deras utsatthet minimerades, förstärkte och förvärrade detta känslan av utsatthet och således försämrades deras psykiska hälsa.

Enligt COR-teorin vägde individen ofta förlust och ersättning mot varandra utifrån ett potentiellt utfall och dess medföljande risker (Monnier & Hobfoll, 2000). Gällande partnervåld ställdes ofta risken med att lämna förhållandet mot att stanna kvar i förhållandet. Att stanna kvar i förhållandet innebar att varken *objekt-* eller *energiresurser* riskerade att förloras då förhållandet erbjöd skydd i form av ett hem och en ekonomisk stabilitet (Monnier & Hobfoll, 2000). De risker som kunde uppstå om en individ lämnade sin partner, så som ekonomiska problem, boende och sociala kontakter, kunde således anses väga tyngre än de potentiella fördelar som kunde uppnås. Vilket gjorde att våldsutsatta kunde uppleva att det var svårare att lämna det problematiska förhållande och därmed valde att stanna kvar i förhållandet under en längre tid.

Styrkor och begränsningar

Uppsatsens urval grundade sig på ett bekvämlighetsurval då det var en enkel och användbar urvalsmetod eftersom det rädde begränsade ekonomiska och tidsmässiga resurser. Dock medförde denna typ av urval en överhängande risk att urvalet inte var representativt för hela populationen (Hartman, 2004). Detta på grund av att det fanns en risk att deltagarna hade alltför gemensamma drag som inte förelåg hos resten av

populationen. Trots detta ansåg Langemar (2008) att ett handplockat urval var att föredra vid genomförandet av en kvalitativ studie. Detta eftersom denna typ av urval genererade deltagare som återgav relevant information utifrån vad som syftades att besvaras i undersökningen, vilket höjde kvaliteten av resultatet. Det hade varit önskvärt att intervjua de hjälpsökande männen i första hand, men på grund av bristande resurser var detta inte möjligt. Emellertid ansågs verksamma inom mansjouren vara ett lämpligt urval då de besatt relevant information gällande ämnet eftersom det var människor som i sitt volontärarbete varit i kontakt med utsatta män. Ytterligare anledning till varför volontärer inom mansjouren ansågs lämpliga var för att det var en ideell förening, inte en myndighet, vilket bidrog till att de hjälpsökande männen vågade vara ärliga om sina känslor och sin utsatthet. Detta eftersom volontärerna var angelägna om att förmedla till de hjälpsökande männen att de fanns där för att lyssna utan att döma (Mansjouren, u.å.). Med anledning av detta ökade således tillförlitligheten av uppsatsens resultat. Dock kunde ett mindre urval påverka resultatet och dess överförbarhet till andra liknande grupper (Hartman, 2004).

En annan begränsning var att författarna undersökte hur ett antal individer uppfattade andra människors upplevelser, vilket innebar en risk för att de uppfattningar som framkom i resultatet inte överensstämde med verkligheten (Denscombe, 2009). Då en företeelse undersöktes utifrån ett mindre urval och utifrån individers egna uppfattningar fanns det således en risk att deltagarna inte var helt ärliga i sina svar, det vill säga att de istället uppgav sådant som de trodde att författarna strävade efter. Även risken för tillägg av detaljer i förbättrande syfte fanns eftersom intervjuguiden lämnades ut någon dag i förväg, vilket gav deltagarna tid att förbereda sig. Trots detta ansågs uppsatsens resultat vara tillförlitligt då det stärktes av att deltagarna, oberoende av varandra, redogjorde för liknande uppfattningar kring hur partnervåld påverkade de hjälpsökande männens psykiska hälsa och sociala livssituation. Även det faktum att alla volontärer inte var verksamma inom samma mansjour stärkte resultatets tillförlitlighet då risken att volontärernas erfarenheter och uppfattningar hade påverkats av varandra var minimal (Lundman & Hällgren Graneheim, 2012). Till följd av att volontärerna hade liknande uppfattningar trots att de inte var verksamma inom samma mansjour, och att de hade varierande bakgrund och utbildning, ökade detta inte endast resultatets överförbarhet, utan även dess giltighet.

Framtida forskning

Denna uppsats fokuserade på att beskriva en företeelse utifrån hur volontärer upplevde hjälpsökande mäns våldsutsatthet. Då det finns få kvalitativa studier kring denna företeelse behövs det mer forskning om hur utsattheten för partnervåld påverkar mäns psykiska hälsa och sociala livssituation. Därför är förslaget för framtida forskning att fler män tillåts göra sina röster hörda och berätta om sina upplevelser kring att vara utsatt för partnervåld. Ett annat angeläget forskningsområde borde vara att undersöka hur myndigheter och andra samhällskontakter påverkas av samhällets stigmatisering, detta för att se hur det influerar deras sätt att arbeta med och hantera våldsutsatta män.

Slutsats

Från resultatet framkom tre teman som intervjudeltagarna från mansjouren upplevde kunde påverka partnervåldsutsatta mäns psykiska hälsa och sociala livssituation. Detta resultat stärktes av Hobfolls COR-teori som visade hur dessa områden bidrog till en psykologisk stress som försämrade de utsatta människors psykiska mående. Resultatet tyder på att utsatthet för partnervåld resulterade i olika typer av psykologiska konsekvenser, vilket var i enlighet med tidigare forskning.

I resultatet framkom att partnervåld försämrade de hjälpsökande människors psykiska hälsa då de på grund av utsattheten upplevde ett känslolokaos och känslor av maktlöshet. Även det stigma som fanns i samhället påverkade de utsatta människors mående då dessa stereotypa uppfattningar begränsade människors motivation att söka hjälp. Vidare framkom i resultatet att utsatthet för partnervåld även påverkade de våldsutsatta människors sociala livssituation då deras arbetsförmåga, sociala liv och tillit gentemot andra människor begränsades. Utifrån ett större perspektiv uppfattade deltagarna att partnervåld även påverkade de våldsutsatta människors inställning till myndigheter och andra samhällskontakter. Detta eftersom majoriteten av de hjälpsökande männen hade en vilja att söka hjälp, men att dessa samtidigt upplevde en skepsis gentemot myndigheterna som till största del grundade sig i samhällets stigmatisering.

Slutligen kan resultatet tillföra information som ämnar belysa ett allvarligt ämne som har delgivits relativt lite uppmärksamhet. Diskussioner kring detta ämne kan således bidra till att göra det mer socialt acceptabelt för män att erkänna sin utsatthet. Genom att arbeta mot en bättre attityd i samhället angående mäns utsatthet för

partnervåld, ökar således sannolikheten att fler utsatta män kan känna sig mer bekväma att söka hjälp och på så sätt förbättra deras psykiska hälsa.

Referenser

- Anderson, K. L. (2002). Perpetrator or Victim? Relationships Between Intimate Partner Violence and Well-being. *Journal of Marriage and Family*, 64(4), 851-863. doi:10.1111/j.1741-3737.2002.00851.x
- Ansara, D. L., & Hindin, M. J. (2011). Psychosocial Consequences of Intimate Partner Violence for Women and Men in Canada. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(8), 1628-1645. doi:10.1177/0886260510370600
- Barkhuizen, M. (2015). Police Reaction to the Male Victim of Domestic Violence in South Africa: Case Study Analysis. *Police Practice & Research: An International Journal*, 16(4), 291-302. doi:10.1080/15614263.2015.1038025
- Brottsförebyggande rådet, Brå. (2009). *Våld mot kvinnor och män i nära relationer* (Rapport 2009:12). Hämtad från https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180002016/1371914720735/2009_12_vald_kvinnor_man_nara_relationer.pdf
- Brottsförebyggande rådet, Brå. (2014). *Brott i nära relationer: en nationell kartläggning* (Rapport 2014:8). Hämtad från https://www.bra.se/download/18.9eaaede145606cc8651ff/1399015861526/2014_8_Brott_i_nara_relationer.pdf
- Daigle, L. E. (2013). *Victimology: the Essentials*. Washington: SAGE Publications Inc.
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Esquivel-Santoveña, E. E., Lambert, T. L., & Hamel, J. (2013). Partner Abuse Worldwide. *Partner Abuse*, 4(1), 6-75. doi:10.1891/1946-6560.4.1.6
- Fergusson, D. M., Horwood, L. J., & Ridder, E. M. (2005). Partner Violence and Mental Health Outcomes in a New Zealand Birth Cohort. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1103-1119. doi:10.1111/j.1741-3737.2005.00202.x
- Flick, U. (2014). *An Introduction to Qualitative Research*. London: Sage Publications Ltd.

- Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande: från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Hines, D. A., & Douglas, E. M. (2016). Relative Influence of Various Forms of Partner Violence on the Health of Male Victims: Study of a Help Seeking Sample. *Psychology of Men & Masculinity*, 17(1), 3-16. doi:10.1037/a0038999
- Hobfoll, S. (1989). Conservation of Resources: A New Attempt at Conceptualizing Stress. *American Psychologist*, 44(3), 513-524. doi:10.1037/0003-066X.44.3.513
- Hobfoll, S. (2001). The Influence of Culture, Community, and the Nested-Self in the Stress Process: Advancing Conservation of Resources Theory. *Applied Psychology*, 50(3), 337-421. doi:10.1111/1464-0597.00062
- Isdal, P. (2001). *Meningen med våld*. Stockholm: Förlagshuset Gothia AB.
- Kropp, P. R., Belfrage, H., & Hart, S. D. (2008). *Bedömning av risk för upprepat partnervåld (SARA:SV) Version 2*. Användarmanual. British Columbia: ProActive ReSolutions.
- Langemar, P. (2008). *Kvalitativ forskningsmetod i psykologi: att låta en värld öppna sig*. Stockholm: Liber AB.
- Lundman, B., & Hällgren Graneheim, U. (2012). Kvalitativ innehållsanalys. I M. Granskär & B. Höglund-Nielsen (Red.), *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård* (s. 187-201). Lund: Studentlitteratur AB.
- Mansjouren. (u.å.). *Så fungerar Mansjouren*. Hämtad 19 april, 2016, från <http://www.mansjouren.se/sa-fungerar-mansjouren/>
- Monnier, J., & Hobfoll, S. (2000). Conservation of Resources in Individual and Community Reactions to Traumatic Stress. I A. Y. Shalev, R. Yehuda, & A. C. McFarland (Red.), *International Handbook of Human Response to Trauma* (s. 325-336). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK. (2014). *Våld och hälsa: en befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa* (Rapport 2014:1). Hämtad från <http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/487/nck-rapport-vald->

och-halsa-2014-

1.pdf#__utma=1.1296203679.1461076622.1461076622.1461080325.2&__utmb=1.5.10.1461080325&__utmc=1&__utmz=1.1461076622.1.1.utmcsr=google|utmccn=(organic)|utmcmd=organic|utmctr=(not%20provided)&__utmv=-&__utmk=108008578

- Nyström, M. (2012). Hermeneutik. I M. Granskär & B. Höglund-Nielsen (Red.), *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård* (s. 155-172). Lund: Studentlitteratur AB.
- Reid, R. J., Bonomi, A. E., Rivara, F. P., Anderson, M. L., Fishman, P. A., Carrell, D. S., & Thompson, R. S. (2008). Intimate Partner Violence Among Men: Prevalence, Chronicity, and Health Effects. *American Journal of Preventive Medicine*, 34(6), 478-485. doi:10.1016/j.amepre.2008.01.029
- Rosberg, S. (2012). Fenomenologi. I M. Granskär & B. Höglund-Nielsen (Red.), *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård* (s. 109-133). Lund: Studentlitteratur AB.
- Simmons, S. B., Knight, K. E., & Menard, S. (2015). Consequences of Intimate Partner Violence on Substance Use and Depression for Women and Men. *Journal of Family Violence*, 30(3), 351-361. doi:10.1007/s10896-015-9691-0
- Stolt, E. (2010). Mäns utsatthet för våld i nära relationer – mötet med hälso- och sjukvården. I Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK, *Att fråga om våldsutsatthet som en del av anamnesen* (s. 181-187). Hämtad från [http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/492/nck-rapport-att-fraga-om-valdsutsatthet-som-en-del-av-anamnesen-2010-4.pdf#__utma=1.1296203679.1461076622.1461076622.1461080325.2&__utmb=1.5.10.1461080325&__utmc=1&__utmz=1.1461076622.1.1.utmcsr=google|utmccn=\(organic\)|utmcmd=organic|utmctr=\(not%20provided\)&__utmv=-&__utmk=108008578](http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/492/nck-rapport-att-fraga-om-valdsutsatthet-som-en-del-av-anamnesen-2010-4.pdf#__utma=1.1296203679.1461076622.1461076622.1461080325.2&__utmb=1.5.10.1461080325&__utmc=1&__utmz=1.1461076622.1.1.utmcsr=google|utmccn=(organic)|utmcmd=organic|utmctr=(not%20provided)&__utmv=-&__utmk=108008578)
- Sturges, J. E., & Hanrahan, K. J. (2004). Comparing Telephone and Face-to-Face Qualitative Interviewing: a Research Note. *Qualitative Research*, 4(1), 107-118. doi:10.1177/1468794104041110

Tjaden, P., & Thoennes, N. (2000). Prevalence and Consequences of Male-to-Female and Female-to-Male Intimate Partner Violence as Measured by the National Violence Against Women Survey. *Violence Against Women*, 6(2), 142-161. doi:10.1177/10778010022181769

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 22 april, 2016, från http://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Vetenskapsrådet. (2016). *Etikriktlinjer*. Hämtad 22 april, 2016, från http://www.vr.se/forskningsfinansiering/sokabidrag/forutsattningarforansokningar_ochbidrag/etikriktlinjer.4.29b9c5ae1268d01cd5c8000955.html

Bilaga. 1

Följebrev

Inbjudan till deltagande i en studie om mäns utsatthet för partnervåld och dess konsekvenser.

Våld i nära relation är ett omfattande samhällsproblem som förekommer i både samkönade och olikkönade relationer oavsett ålder, etnicitet eller klass. Mäns våld mot kvinnor har länge setts som synonym till partnervåld då det är denna typ av partnervåld som har givits mest uppmärksamhet. Majoriteten av forskningen som finns kring ämnet har studerat kvinnor som offer och män som gärningspersoner. Dessa studier har visat att partnervåld kan resultera i allvarliga såväl fysiska som psykiska konsekvenser, beroende på våldets grad. Dessa studier har även visat att det finns en association mellan att bli utsatt för partnervåld och förändringar i individens mående och vardagsliv. Dock är detta ett ämne som inte är lika uppmärksammat bland män, trots att det finns forskning som tyder på att män och kvinnor är näst intill lika utsatta för partnervåld och att konsekvenserna är likartade. Idag är mäns utsatthet socialt stigmatiserat och därför är syftet med detta arbete att redogöra för våldsutsatta mäns psykiska hälsa, dels med avseende på de psykologiska konsekvenserna och dels med ändamål att lyfta en diskussion som ämnar att belysa samhällets stigmatisering av våldsutsatta män.

För att möjliggöra denna studie är vi i stort behov av ert deltagande och är ytterst tacksamma om ni vill medverka i en intervju där enbart frågor som syftar att besvara frågeställningen kommer att ställas. Det är er personliga erfarenhet som kommer att ligga till grund för arbetet och därför uppskattar vi om så många som möjligt vill delta.

Information till deltagande

Genom att ni tackar ja till denna inbjudan och ställer upp på en intervju, har ni frivilligt valt att medverka i denna studie och ni får när som helst under intervjun avbryta deltagandet. Eftersom studien kommer att baseras på intervjuer kommer ni tyvärr inte att kunna vara anonyma, dock kommer vi koda om all personlig information under analysen och inga personliga uppgifter kommer att finnas med i arbetet. Detta för att läsarna inte ska kunna identifiera individerna som har deltagit. Ni kommer även att få en skriftlig version av intervjun där ni får ge ert medgivande om att all information är i enlighet med vad ni har sagt.

Intervjun beräknas ta ca. 30 - 45 minuter och kommer att ske via telefon. Samtalet kommer att spelas in och intervjun kommer enbart att användas i vetenskapligt syfte. Materialet kommer att förvaras på ett aktningsfullt sätt så att ingen obehörig tar del av informationen.

För att delta i en intervju och vid eventuella frågor, vänligen kontakta oss på nedanstående information.

Tack på förhand!

Vänligen svara snarast möjligt.

Beatriz Burgos

bebu1301@student.miun.se

073 – XXX XX XX

Hanna Andersson

haan1307@student.miun.se

073 – XXX XX X

Bilaga. 2

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

1. Kunskap/utbildning

- a. Hur gammal är du?
- b. Vad har du för yrkesutbildning och tidigare arbete?
- c. Hur länge har du arbetat inom mansjouren?

2. Rutiner

- a. Kan du kortfattat redogöra över vad ditt arbete innebär?
Ex. Vilka mål vill ni uppnå?
- b. Hur ofta kommer ni i kontakt med utsatta män?
- c. Vilken typ av hjälp erbjuder ni?

Huvudfrågor

3. Hälsa

- a. Hur upplever du att männen mår när de kommer till jouren?
Ex. Har deras psykiska mående påverkats av utsattheten?
- b. Vilka är de vanligaste känslor som männen uppvisar?
Ex. På vilket sätt visas dessa symtom?
- c. Hur uppfattar du att männen upplever specifika känslor såsom skuld och skam?
- d. Upplever du att det är någon särskild grupp av män som är mer utsatta för partnervåld än andra?
Ex. Socioekonomisk, geografisk, åldersgrupp, etnicitet, sexuell läggning etc.
- e. Hur hanterar männen sin utsatthet för partnervåld?
- f. Är det vanligt att dessa män har tidigare erfarenhet av partnervåld?
Ex. Upplevt det genom sina föräldrar under sin barndom.

4. Vardagsliv

- a. **Social kompetens:**
Hur upplever du att männens sociala liv har påverkats?
Ex. Brister i social kompetens, svårigheter att träffa vänner och/eller nya människor.
- b. **Offentliga områden:**
Hur upplever du att männens tillvaro fungerar på offentliga platser?
Ex. Svårigheter att vistas på offentliga platser där det befinner sig många människor.
- c. **Arbete/utbildning**
Hur upplever du att utsattheten har påverkat männens arbete/utbildning?

Ex. Blivit av med arbetet, svårigheter att söka arbete, svårigheter att söka utbildning, fullfölja studier eller vidareutbilda sig.

d. **Tillit:**

Hur upplever du att männens tilltro till andra människor har påverkats?

Ex. Svårigheter att lita på människor.

e. **Kärleksrelationer:**

Hur upplever du att männens ställning till kärleksrelationer har påverkats?

Ex. Svårt att inleda nya relationer eller svårt att föreställa sig att inleda en ny relation.

5. Myndigheter och organisationer

a. Vad är din uppfattning om männens villighet att söka hjälp?

Ex. Upplever du att männen söker sig till er frivilligt? Blir de hänvisade till er?

b. Vilken är din uppfattning kring männens ställning till myndigheter och organisationer?

Ex. Gällande tillit och förtroende för rättsväsendet, sjukvården eller stödorganisationer.

c. Hur benägna är männen att polisanmäla sin utsatthet?

d. Hur upplever du att stigmat påverkar de utsatta?

6. Avslutande frågor:

a. På vilket sätt upplever du att alla dessa ovanstående punkter påverkar männens mående?

b. Anser du att mäns utsatthet för partnervåld är ett socialt problem? Varför/varför inte?

c. Anser du att det är ett ämne som bör uppmärksammas mer?

Bilaga. 3**Innehållsanalys**

Meningsenhet	Kondenserad meningsenhet	Undertema	Tema
"...desperation, känner sig ensam och överkörda... ledsamhet och inte allt för sällan som det är gråt också..."	Känner sig desperata, överkörda, ensamma och ledsna.	Upplevelser av ett känslolokaos	Våldsutsatthet och psykisk påverkan
"...de är mycket frustrerade och mår psykiskt dåligt... känner ångest, uppgivenhet och orolighet..."	Upplevelse av frustration, ångest, uppgivenhet och orolighet.		
"...visar någon slags handfallenhet... känsla av maktlöshet, en stark vilja att komma ifrån den situation man är i men man hittar inte vägen..."	Känner sig handfallna, vill ta sig därifrån men vet inte hur de ska gå tillväga.	Upplevelser av maktlöshet	
"...upplevelse om att samhällets institutioner tycker att han ljuger... det är ingen som lyssnar, ingen som förstår..."	Upplevelse av att det är ingen som lyssnar eller förstår.		
"...män kan uppleva en skam över det också i att anmäla eftersom de har ofta mötts med attityden att om man är man då är man inte den utsatte..."	Upplevelse av skam både över sin utsatthet och att anmäla på grund av attityden att män inte är utsatta.	Omgiven av stigma	
"...det påverkar skammen i det och tilltron att om man skulle polisanmäla eller säga det till andra att folk inte litat eller tror på en..."	Uppfattningen om att män inte kan bli slagna påverkar skammen och andras förtroende för en.		
"...det är faktiskt ingen som inte varit sjukskriven... vissa längre tillfällen och till dom som är sjukpensionär..."	Ingen som inte varit sjukskriven, även blivit sjukpensionerade.	Begränsad arbetsförmåga	
"...dom blir utbrända av allt som händer runt om kring... många har blivit sjukskrivna..."	Många har blivit sjukskrivna.		
"...en större ensamhet... mindre sociala kontakter och förlorad kontakt med kompisar..."	En större ensamhet, mindre sociala kontakter.	Begränsat socialt liv	
"...dom blir ofta isolerade... dom är avskärmade från det gamla kompisgänget..."	Förlorad kontakt med vänner.		
"...misstänksamhet framförallt mot kvinnor... det finns en tilltagande misstro, en större osäkerhet inför att träffa någon ny..."	Misstänksamhet och osäkerhet gentemot andra människor.	Begränsad tillit	
"...en del blir väldigt misstänksamma och har svårt att släppa in folk på livet... försiktigare blir dom..."	Misstänksamhet och en försiktighet med att släppa in folk i sitt liv.		
"...överlag börjar det bli bättre... dom tycker att det börjar bli okej att säga nu ska jag ha hjälp också..."	Det finns en ökad vilja att söka hjälp.	En vilja att söka hjälp	
"...tilliten till myndigheter försämras drastiskt med tiden... dom ser ingen möjlighet att hålla på och anmäla..."	Tilliten till myndigheter försämras och de ser ingen möjlighet att anmäla.	En misstro till myndigheter	
"...en låg benägenhet att anmäla... man bemöts inte speciellt bra som man, väldigt sällan i alla fall, så det blir en dålig inställning, inget förtroende..."	Låg benägenhet att anmäla och inget förtroende till myndigheter.		

